

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P351

[4763] - 1001

[Total No. of Pages : 2

F.Y. B.Com.

COMPULSORY ENGLISH

Text book : A Pathway to Success

Edited by : Ashok Chaskar

Anand Kulkarni

Vijay Madge

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one from (A) and one from (B) in about 150 words each. **[16]**

- A) i) How does Kalam describe his achievement as a scientist as an act of God?
- ii) What does C.V. Raman say about the issue of soil erosion?
- B) i) How does advertising have an adverse effect on the mind and life of the young?
- ii) What was the disaster that struck the photograph? What was Datta's reaction to this disaster?

Q2) Attempt any one from (A) and one from (B) in about 150 words each : **[16]**

- A) i) Describe Ivan Dmitritch's worries about his wife's behaviour after winning the lottery.
- ii) How does the poet describe the present condition of the harp?
- B) i) What does a person feel when s/he gives away a pound note, according to Lawrence?
- ii) You want to start your own business whereas your friend want to join government services. Write a dialogue between you and your friend discussing your career choices.

P.T.O.

Q3) Attempt any one from (A) and one from (B) in about 150 words each : [16]

- A) i) Explain how Indra Nooyi spearheaded vital and dramatic changes to the policies of the company she heads.
- ii) What prospects has globalisation driven by technology brought to India?
- B) i) How does R.K. Narayan describe the situation of English in India?
- ii) How would you view Indra Nooyi as a role model for people who want to enter the world of finance?

Q4) Attempt any one from (A) and one from (B) in about 150 words each : [16]

- A) i) Explain the significance and symbolism of the Woodrose creeper in the story.
- ii) Why did Mr. Varma misunderstand the devotion of his son?
- B) i) What does the poet ask for in her prayer in “The Soul’s Prayer”?
- ii) What are the main ideas expressed by the poet in “stopping by woods on a Snowy Evening”?

Q5) A) Attempt any one of the following : [8]

- i) As an organizer, write a letter to a famous actor to be the Chief Guest for Annual Prize Distribution Ceremony of your college.
- ii) Write a brief newspaper report of two short paragraphs on the following headline :

Sea - facing Amusement Park Inaugurated in Mumbai

B) Attempt any one of the following : [8]

- i) There is a vacancy in Tech Mahindra Pvt. Ltd. Hyderabad for a Clerk in Account Section. Write a resume for the post.
- ii) You want to send an invitation of your sister’s wedding to your friend. Send the invitation to your friend’s email address rajesh2014@rediffmail.com

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P352

[4763] - 1002

[Total No. of Pages : 8

F.Y. B.Com.

FINANCIAL ACCOUNTING

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of calculator is allowed.*

Q1) a) State whether the following statements are True or False (any five) : **[5]**

- i) Surplus capital is also known as proportionate capital.
- ii) Firms carrying similar types of business may be amalgamated.
- iii) All assets and liabilities are transferred to realization account at their book value.
- iv) Royalty is the amount which is payable by Landlord to Tenant.
- v) Rent, Rates and Taxes are allocated to various departments on the basis of floor space occupied.
- vi) In case of instalment system purchaser of the goods can sell the goods even after payment of first instalment.
- vii) Accounting Standard No. - 9 deals with depreciation.

b) Fill in the blanks by selecting proper word/s form the brackets (any five):**[5]**

- i) Government Taxes are treated as _____ creditors.
 - A) Preferential
 - B) Secured
 - C) Unsecured
- ii) Decrease in value of Asset, on revaluation is _____ to Revaluation Account.
 - A) Credited
 - B) Debited
 - C) Ignored

P.T.O.

- iii) Conversion of Partnership Firm in to Limited Company is referred to as sale of partnership business to _____.
- A) Sole Trader
 - B) Company
 - C) Partnership Firm
- iv) Excess of Minimum Rent over Royalty is called as _____.
- A) Surplus
 - B) Profit
 - C) Short working
- v) Accounting Standard No. 1 deals with _____.
- A) Valuation of Inventories
 - B) Disclosure of Accounting Policies
 - C) Revenue Recognition
- vi) In Hire Purchase System, interest is calculated on _____ price.
- A) Hire Purchase Price
 - B) Sales Price
 - C) Outstanding Cash Price
- vii) Discount Received is allocated to various departments on _____ ratio.
- A) Purchase
 - B) Sales
 - C) Actual
- c) Write short notes (any two) : **[14]**
- i) Valuation of Inventories A S - 2.
 - ii) Effects of Amalgamation.
 - iii) Features of Instalment System.
 - iv) Provision for Unrealised Profit.

Q2) P and Q were partners sharing profits in the ratio of $\frac{3}{4} : \frac{1}{4}$ where as R and S were partners sharing profits and losses equally. The two firms decided to amalgamate on which date the balance sheet of the two firms were as follows

Balance sheet as on 31st March, 2013

Liabilities	P & Q	R & S	Assets	P & Q	R & S
Creditors	30,000	45,000	Plant & Machinery	60,000	81,000
Bills payable	12,000	24,000	Furniture	24,000	27,000
Mrs. Q's Loan	30,000	_____	Stock	60,000	72,000
Mrs. S's Loan	_____	21,000	Debtors	57,000	51,000
Outstanding rent	6,000	4,500	Fixtures	4,800	3,600
Capital A/c's			Cash in Hand	10,200	9,900
P	90,000	_____	Goodwill	12,000	_____
Q	60,000	_____			
R	_____	75,000			
S	_____	75,000			
	2,28,000	2,44,500		2,28,000	2,44,500

Following are the terms of amalgamation.

- i) Mr. Q agreed to pay Mrs. Q's Loan and Mr. S agreed to pay Mrs. S's Loan.
- ii) Outstanding rent was paid in full by respective firms.
- iii) Creditors of both the firms were taken by the new firm at a discount of 5%.
- iv) Plant and Machinery is subject to 5% depreciation of both the firms.
- v) Furniture of R and S was sold in the market for Rs. 24,000/- and Furniture of P and Q was not taken over by the new firm.
- vi) Fixtures of both the firms were not taken over by the new firm.
- vii) Stock of P and Q was valued at Rs.66,300/- and that of R and S at Rs. 63,000/-
- viii) Goodwill of P and Q is valued at Rs. 18,000/- and that of R and S at Rs. 24,000/- Goodwill account is not be retained in the books of the new firm.
- ix) Reserve for doubtful debts is to be maintained at 5% on S. Debtors of R and S.

Prepare Revaluation Accounts, Partners Capital Accounts in the books of both the firms and prepare balance sheet in books of new amalgamated firm. [14]

OR

Asha, Usha and Nisha were in partnership sharing profit and losses in the ratio of 2:1:1 respectively. They decided to dissolve the business on 31st December, 2013 on which date their balance sheet was as follows -

Balance sheet as on 31st December, 2013

Liabilities	Amount Rs.	Assets	Amount Rs.
<u>Capital Accounts</u>		Cash in hand	20,000
Asha	2,00,000	S. Debtors	1,80,000
Usha	1,10,000	Stock	1,70,000
Nisha	50,000	Plant and Machinery	1,30,000
General Reserve	40,000	Land and Building	3,10,000
S Creditors	2,34,000		
Bills Payable	1,56,000		
Income Tax	20,000		
	8,10,000		8,10,000

The assets were realized piecemeal as follows -

On 1st January, 2014 Rs. 30,000/-

On 31st January, 2014 Rs. 4,22,000/-

On 15th February, 2014 Rs. 1,64,000/- and

On 15th March, 2014 Rs. 1,16,000/-

It was agreed that cash should be distributed as and when realized.

Dissolution expenses were originally provided for an estimated amount of Rs.10,000/-. The actual expenses amounted to Rs. 6,000/- spent on 15th March, 2014.

Prepare -

- a) The statement showing surplus capital.
- b) The statement showing distribution of cash.

Q3) a) Rohan, Soham and Mohan were partners sharing profits and losses in the ratio of 3:2:1 respectively. The balance sheet of the firm as on 31st December, 2013 was as under

Balance sheet as on 31st December, 2013

Liabilities	Amount Rs.	Assets	Amount Rs.
Sundry Creditors	6,000	Cash in Hand	4,400
General Reserve	5,400	S. Debtors	15,000
<u>Capital Accounts</u>		Stock	12,000
Rohan	22,500	Furniture	9,000
Soham	15,000	Plant and Machinery	16,000
Mohan	7,500		
	56,400		56,400

The partners of the firm decided to dissolve the firm and to form a private limited company to take over the business of the firm on the above date subject to the following adjustments -

- i) The assets are transferred to new company at following values -
S. Debtors Rs. 14,000/-, Stock Rs. 10,000/-, Plant and Machinery Rs.20,000/-
- ii) The furniture was sold at Rs. 8,000/-
- iii) The new company valued the Goodwill at Rs.2,000/-
- iv) The creditors of the firm are to be transferred to new company at Rs.5,600/-
- v) Realisation expenses amounted to Rs.600/-
- vi) Purchase consideration is to be given in the form of 3,600 Equity shares of Rs.10/- each and balance in cash.

Show the working of purchase consideration and find out the realisation profit or loss to be transferred to Partner's Capital Accounts.

[8]

- b) Neha Limited took from Ninad a Lease of coal field for a period of 10 years from 1st January, 2010. The said lease provided for the payment of Royalties to Ninad at Rs.0.50 per ton with a minimum rent of Rs. 8,000/- per annum.

Each year's excess of minimum rent over the actual royalties was recoverable during the subsequent two years. The lease however stipulated that if in any year the normal rent was not attained due to accident, the minimum rent was to be regarded having been reduced proportionately having regards to the length of stoppage.

The output was as follows -

2010 -	7,000 tones	2011 -	14,000 tones
2012 -	20,000 tones	2013 -	12,000 tones

During the year 2013, there was a stoppage of work due to accident lasting for 3 months.

Pass necessary journal entries in the books of Neha Limited for all four years. [14]

- Q4)** A Ltd. purchased heavy machinery from B Ltd. on hire purchase system on 1st January 2010 paying Rs.10,000/- on signing the contract and agreed to pay the remaining balance in three instalments of Rs.20,000/- each payable annually on 31st December every year. A cash price of the machinery was Rs.60,000/-. B Ltd. charged interest @ 10% p.a. A Ltd writes off 10% depreciation every year on straight line method.

You are required to prepare necessary accounts in the books of A Ltd. and give Journal entries in the books of B Ltd. [20]

OR

From the following Trial Balance prepare Departmental Trading, Profit and Loss Account for the year ended 31st December , 2013 and Balance sheet as on that date in the books of Parijat Departmental Store, Pune.

Trial Balance as on 31st December, 2013

Particulars	Debit Bal. Rs.	Credit Bal. Rs.
Capital		30,000
General Reserve		20,000
<u>Stock on 1st January, 2013</u>		
Dept. Y	29,500	
Dept. Z	26,000	
<u>Purchases</u>		
Dept. Y	50,000	
Dept. Z	30,000	
<u>Wages</u>		
Dept. Y	12,000	
Dept. Z	10,000	
Carriage and Freight	800	
Salaries	20,000	
Travelling Expenses	1,500	
Rates and Taxes	6,000	
Insurance	10,500	
<u>Sales</u>		
Dept. Y		1,20,000
Dept. Z		80,000
Sundry Debtors and Creditors	12,500	7,500
Bills Receivable and Payable	2,500	2,000
Premises	14,000	
Manager's Salaries	5,000	
Printing and Stationery	500	
Discount	1,000	
Advertisement	3,500	
Plant and Machinery	15,500	
Furniture	500	
Fuel and Water	1,750	
Incidental charges	450	
Cash in Hand	1,200	
Cash at Bank	4,800	
	2,59,500	2,59,500

Following additional information is also provided -

- i) Stock on 31st December, 2013 Dept. Y Rs.20,000/- and Dept. Z Rs. 15,000/-
- ii) Provide R.D.D. at 5% on S. Debtors.
- iii) Wages Outstanding Dept. Y Rs. 600/- and Dept. Z Rs. 400/-
- iv) Salaries Outstanding Rs. 4,000/-
- v) Rates and Taxes prepaid Rs. 1,500/-
- vi) Depreciate Plant and Machinery at 10% p.a.
- vii) Value of services of Rs. 100/- rendered by Dept. Z to Dept. Y.

All unallocated expenses are to be apportioned on the basis of Turnover.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P353

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 1003

F.Y. B.Com.

BUSINESS ECONOMICS (Micro)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*

Q1) What is Demand Estimation? Explain method of Demand Estimation. **[16]**

Q2) Explain the Economic and non-Economic goals of firms. **[16]**

OR

Explain Internal & External economies of large scale production.

Q3) Answer in brief : **[16]**

- a) State importance of revenue concept.
- b) State the features of perfect competition.

OR

Answer in brief :

- a) State the Ricardian theory of rent.
- b) Explain the backward sloping supply curve.

Q4) Discuss the liquidity preference theory of interest. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) : **[16]**

- a) Importance of Collective Bargaining.
- b) Modern theory of rent.
- c) Innovation theory of profit.
- d) Features of oligopoly.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P353

[4763] - 1003

F.Y. B.Com.

BUSINESS ECONOMICS (Micro)

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) उजविकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) आवश्यकता असेल तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) मागणीचा अंदाज म्हणजे काय? मागणी अंदाजाच्या पध्दती स्पष्ट करा. [16]

प्र.2) उत्पादन संस्थेची आर्थिक आणि आर्थिकेतर उध्दीष्ट्ये स्पष्ट करा. [16]

किंवा

मोठ्या प्रमाणावरील उत्पादनाच्या अंतर्गत व बाह्य बचती स्पष्ट करा.

प्र.3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. [16]

अ) प्राप्तीच्या संकल्पनाचे महत्त्व सांगा.

ब) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये सांगा.

किंवा

थोडक्यात उत्तरे लिहा.

अ) रिकार्डोचा खंड सिध्दांत सांगा.

ब) श्रमाचा पाठीमागे झुकणारा पुरवठा वक्र स्पष्ट करा.

प्र.4) व्याजाच्या रोखता पसंती सिध्दांताची चर्चा करा. [16]

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]

अ) सामुहिक सौदाशक्तीचे महत्त्व

ब) खंडाचा आधुनिक सिध्दांत

क) नफ्याचा नवोन्मेष सिध्दांत

ड) अल्पविक्रेताधिकाराची वैशिष्ट्ये

Total No. of Questions : 7]

SEAT No. :

P354

[4763] - 1004

[Total No. of Pages : 7

F.Y.B.Com.

BUSINESS MATHEMATICS AND STATISTICS

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates full marks.*
- 3) *Use of calculator and statistical table is allowed.*
- 4) *Symbols have their usual meanings.*
- 5) *Both the sections should be written in same answerbook.*

SECTION - I

Q1) a) Answer the following multiple choice questions by selecting correct options from the given options (any four) **[4]**

- i) The LCM of 20 and 50 is
 - a) 20
 - b) 40
 - c) 100
 - d) None of the above
- ii) If $x = 5^2 \times 125^3$ then $x^2 =$
 - a) 5^{11}
 - b) 5^{22}
 - c) 5^{13}
 - d) None of the above
- iii) The 25 percent of 125 is _____
 - a) 31.25
 - b) 3.125
 - c) 312.5
 - d) None of the above
- iv) If $5:12::8:\times$ then value of x is
 - a) 23
 - b) 24
 - c) 25
 - d) None of the above

P.T.O.

Q2) Attempt any two of the following :

[8]

- a) Explain the term bonus share.
- b) What sum will amount to Rs.4,000 in 3 years at 6% p.a. compound interest?
- c) What is the difference between simple interest and compound interest on Rs.500 for 2 years at 10% p.a. (compounded yearly)

Q3) Attempt any four of the following :

[16]

- a) Define the term statistics. Explain the scope of statistics in management sciences.
- b) What is the EMI of a loan of Rs.1,00,000 is repaid in 5 years. If the rate of interest is 10% p.a. on the outstanding amount at the beginning of each year.
- c) Aditya holds 300 shares of Rs.10 each. The company issues shares in the ratio 3:5. The company declared a dividend of 25% on the charged capital. What is the average rate of return on his investment?
- d) What are the requirements of good measure of central tendency?
- e) Calculate the median for the following grouped frequency distribution.

Class	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
Frequency	18	36	34	22	15

- f) Following is the frequency distribution of number of students according to a marks scored in a certain examinations :

Answer the following questions :

Marks	Below 20	20-40	40-60	60-80	80-100
No.of Students	18	36	34	22	15

- i) State the type of classification
- ii) Obtain the class - mark of the second class
- iii) Obtain the class - width of third class
- iv) State open end class
- v) How many students getting marks less than 80?

SECTION - II

Q4) Attempt any three of the following : **[12]**

- a) A man sold two machines at Rs.960 each. On one he gained 10% and on the other, he loss 10%. Find the percentage of profit or loss in the total transaction?
- b) A commission agent gets 12% commission upto sales Rs. 25,000 and 15% on the sales exceeding Rs.25,000. In a month, his sales are Rs.67,000. Find his commission.
- c) A car having cost Rs.1,20,000 was sold for Rs.90,000 after 5 years. Find the percentage of loss?
- d) Solve the following L.P.P. by graphical method :

$$\text{Maximize } Z = 5x + 10y$$

Subject to

$$2x + 3y \leq 6$$

$$6x + 10y \geq 30$$

$$x, y \geq 0$$

Q5) Attempt any three of the following :

[12]

- a) Explain the concept of commission and brokerage.
- b) Cost price of an article is Rs.20,000. What should be the marked price in order to earn 20% profit after allowing 4% discount.
- c) A camera when sold for Rs.1,674 resulted in a loss of 7%. What was C.P. of camera
- d) A Manufacturer makes two types of lamps A and B, which requires treatments by a cutter and a finisher. Lamp shade 'A' requires 2 hours of cutter and 1 hour of finisher's time. Lamp shade B requires 1 hour of cutter and 2 hours of finisher's time. The cutter has 104 hours and finisher has 70 hours available time each month. Profit on one lamp shade A is Rs 6 and on the lamp shade B is Rs.11. Formulate the above problem as a LPP to maximize the profit.
- e) Explain the term :
 - i) Linear programming problem
 - ii) Constraints in LPP

Q6) Attempt any four of the following :

[16]

- a) What are the problems in the construction of Index Numbers?
- b) Calculate coefficient of variation for the following data :
10, 16, 30, 32, 12
- c) A panel of examiners A and B assessed 7 candidates independently and awarded the following marks

Candidates	1	2	3	4	5	6	7
Marks by Judge A	40	34	28	30	44	38	31
Marks by Judge B	32	39	26	30	38	34	28

Calculate the spearman rank correlation coefficient between two judges.

d) Find the combined standard deviation from the following data :

Group	A.M.	S.D	Size
A	50	10	100
B	55	11	150

e) Explain the concept of correlation and regression. Analysis.

f) With the help of following data : Calculate Lasperys, Paasches and Fishers Price Index Number.

Commodity	1995		2005	
	Price	Quantity	Price	Quantity
A	100	8	150	6
B	25	10	45	5
C	10	15	25	10
D	20	20	26	15

Q7) Attempt any one of the following :

[8]

a) Calculate Karl Pearsons correlation coefficient for the following data

Sales	14	19	24	21	28	22	15	20	19	20
Advertisement	20	25	22	24	29	12	15	14	13	10

- b) i) Given the following data, obtain the yield when the rainfall is 29 inches.

	Rainfall (inches)	Yield (per acre)
Mean	27	40
S.D.	3	6

Correlation coefficient is 0.8.

- ii) Draw the less than ogive curve for the following grouped frequency distribution :

Marks :	0-20	20-40	40-60	60-80	80-100
No. of Students :	5	12	22	18	10

Also locate the median from it.

Total No. of Questions : 6]

P355

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

[4763] - 1005

F.Y.B.Com

COMPUTER CONCEPTS AND APPLICATIONS

Computer Fundamental

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Both sections should be written in same answer books.*

SECTION - I

Q1) Attempt any 4 of the following.

[4 × 2 = 8]

- a) Which are the input devices.
- b) What is the use of notepad.
- c) What are the contents on ribbon in MS-word.
- d) Define protocol.
- e) What is mean by file ? state its attribute.
- f) Define E - commerce.

Q2) Attempt any 4 of the following

[4 × 4 = 16]

- a) Explain types of computers.
- b) Explain functions of operating system
- c) What are the advantages and disadvantages of MS-Excel.
- d) What are the need of computer network?
- e) Explain various parts of data processing.
- f) What are the importance and uses of E - commerce?

P.T.O.

Q3) Attempt any 4 of following. **[4 × 4 = 16]**

- a) Explain characteristics of computer.
- b) Explain the process to search file or folder by using search option.
- c) Explain charts in MS-Excel
- d) Differentiate between LAN & WAN.
- e) Explain Indexed file organization
- f) Explain functions of E-commerce

SECTION - II

Q4) Attempt any 4 of following **[4 × 2 = 8]**

- a) Define internet
- b) What is mean by WWW?
- c) Define EFT (Electronic Fund Transfer)
- d) What are the attributes of table tag
- e) What is static web page?
- f) What are the examples of web graphics?

Q5) Attempt any 4 of following **[4 × 4 = 16]**

- a) Write short note on Evolution of Internet.
- b) How Electronic data interchange process works.
- c) Explain advantages of Electronic Payment Process (EPS) system.
- d) Explain the attributes of Image Tag.
- e) Write short note on web design pyramid.
- f) Write short note on animation effect.

Q6) Attempt any 4 of following **[4 × 4 =16]**

- a) How to downloading a file? Explain with example.
- b) Explain Financial Electronic Data Interchange (FEDI)
- c) What are the steps in SET (Secure Electronic Transactions)
- d) How to create and load HTML document page.
- e) Explain web development process model.
- f) Write short note on uploading the websites.

Total No. of Questions : 6]

P355

[4763] - 1005

F.Y.B.Com

COMPUTER CONCEPTS AND APPLICATIONS

Computer Fundamental

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) दोन्ही विभाग एकाच उत्तरपत्रिकेत सोडवावीत.

विभाग - I

प्र.1) पुढीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा

[4 × 2 = 8]

- अ) Input devices. कोणते आहेत?
- ब) Notepad चा उपयोग सांगा.
- क) MS-Word मधील Ribbon चे मुद्दे लिहा.
- ड) Protocol ची व्याख्या द्या.
- इ) File म्हणजे काय? File चे attribute लिहा.
- फ) E-commerce ची व्याख्या लिहा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[4 × 4 = 16]

- अ) Computer चे प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) Operating System चे कार्य स्पष्ट करा.
- क) MS-Excel चे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.
- ड) Computer Network ची गरज स्पष्ट करा.
- इ) Data - Processing चे विविध विभाग स्पष्ट करा.
- फ) E-Commerce चे महत्व आणि उपयोग लिहा.

- प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 4 = 16]
- अ) Computer चे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - ब) File व Folder शोधण्यासाठी search button कसा वापर केला जातो ते लिहा.
 - क) MS-Excel मधील chart स्पष्ट करा.
 - ड) LAN आणि WAN मधील फरक लिहा.
 - इ) Index File चे organization स्पष्ट करा.
 - फ) E-commerce चे कार्ये स्पष्ट करा.

विभाग - II

- प्र.4) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 2 = 8]
- अ) Internet ची व्याख्या लिहा.
 - ब) WWW म्हणजे काय ते लिहा.
 - क) EFT (Electronic FundTransfer) ची व्याख्या लिहा.
 - ड) Table tag चे attribute लिहा.
 - इ) Static Web Page म्हणजे काय?
 - फ) Web graphics चे उदाहरण लिहा.

- प्र.5) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 4 = 16]
- अ) Internet चा उगम कसा झाला यावर थोडक्यात टिप लिहा.
 - ब) Electronic Data Interchange (EDI) चे काम कसे चालते ते लिहा.
 - क) Electronic Payment System (EPS) चे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.
 - ड) Image Tag चे attribute स्पष्ट करा.
 - इ) Web Design Pyramid वर थोडक्यात टीप लिहा.
 - फ) Animation effect वर थोडक्यात टीप लिहा.

- प्र.6) खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. [4 × 4 = 16]
- अ) File कशाप्रकारे download केली जाते? ते उदाहरण देवून स्पष्ट करा.
 - ब) Financial Electronic Data Interchange (FEDI) स्पष्ट करा.
 - क) Secure Electronic Transaction (SET) च्या पायऱ्या लिहा.
 - ड) HTML चे document कशा प्रकारे create व load केले जाते ते लिहा.
 - इ) Web development process model स्पष्ट करा.
 - फ) Uploading the websites यावर थोडक्यात टिप लिहा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P356

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 1006

F.Y. B.Com.

ORGANISATIONAL SKILLS DEVELOPMENT

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) State the importance of office layout. Explain in details the principles of office layout. **[16]**

Q2) Define the term 'office form'. Explain the objectives and types of office forms. **[16]**

OR

State the meaning of Goal setting. Explain the concept and importance of goal setting.

Q3) a) State the functions of office administrator. **[8]**

b) State the types of office organisation. **[8]**

OR

a) State the methods of classification of files.

b) State the feasibility of digitalisation of records.

Q4) Define communication. Explain the significance and barriers to effective communication. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

a) Importance of public relation

b) Modern methods of public relation

c) Office Automation

d) Preparation of financial report

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P356

[4763] - 1006

F.Y. B.Com.

ORGANISATIONAL SKILLS DEVELOPMENT

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) कार्यालयीन रचनेचे महत्व सांगा. कार्यालयीन रचनेची तत्वे सविस्तर स्पष्ट करा. [16]

प्र.2) कार्यालय प्रपत्र या संज्ञेची व्याख्या लिहा. कार्यालय प्रपत्रांचे उद्देश व प्रकार स्पष्ट करा. [16]
किंवा
उद्दीष्टनिश्चिती या संकल्पनेचा अर्थ सांगून संकल्पना व महत्व स्पष्ट करा.

प्र.3) अ) कार्यालय प्रशासकाची कार्ये लिहा. [8]

ब) कार्यालय संघटनाचे प्रकार लिहा. [8]

किंवा

अ) धारिकांच्या वर्गीकरणाच्या पध्दती स्पष्ट करा.

ब) अंकिय तंत्रज्ञानाची उपयुक्तता स्पष्ट करा.

प्र.4) संदेशवहनाची व्याख्या लिहा. प्रभावी संदेशवहनाचे महत्व व अडथळे स्पष्ट करा. [16]

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]

अ) जनसंपर्काचे महत्व

ब) जनसंपर्काच्या अधुनिक पध्दती

क) कार्यालय स्वयंचलनिकरण

ड) वित्तिय अहवाल तयार करणे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P357

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 1007
F.Y. B.Com.
BANKING AND FINANCE
Fundamentals of Banking
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the Right indicate full Marks.*

Q1) State the meaning of Bank. Explain the evolution of banking in Europe. **[16]**

Q2) Explain the primary and secondary functions of Bank. **[16]**

OR

Explain types of Individual and institutional account holders.

Q3) a) Explain the types of electronic funds transfer. **[8]**

b) Explain the principle of liquidity and profitability. **[8]**

OR

a) Explain the features of promissory note.

b) Explain the types of endorsement.

Q4) Explain the need and importance of technology in banking. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

- a) Types of cheques
- b) Core Banking
- c) Mobile Banking
- d) Types of crossing

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P357

[4763] - 1007

F.Y. B.Com.

बँक व्यवसाय आणि वित्तपुरवठा

(बँक व्यवसायाची मूलतत्त्वे)

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) बँकेचा अर्थ सांगा युरोपातील बँक व्यवसायाची उत्क्रांती स्पष्ट करा. [16]

प्र.2) बँकेची प्राथमिक आणि दुय्यम कार्ये स्पष्ट करा. [16]

किंवा

वैयक्तिक आणि संस्थात्मक खातेदारांचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.3) अ) इलेक्ट्रॉनिक निधि हस्तांतरणाचे प्रकार स्पष्ट करा. [8]

ब) रोखता आणि लाभता तत्व स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) वचन पत्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) पृष्ठांकनाचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.4) बँक व्यवसायातील तंत्रज्ञानाची गरज आणि महत्त्व स्पष्ट करा. [16]

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]

अ) धनादेशाचे प्रकार

ब) कोअर बँकिंग

क) मोबाईल बँकिंग

ड) रेखांकनाचे प्रकार

Total No. of Questions : 4]

P358

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

[4763] - 1008

F.Y.B.Com.

COMMERCIAL GEOGRAPHY

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Neat diagrams must be drawn wherever necessary.*
- 3) Use of map stencils is allowed.*

Q1) Answer the following upto 20 words each (any ten)

[20]

- i) Define commercial geography.
- ii) State any two factors of natural environment.
- iii) What is meant by primary activities?
- iv) State two characteristics of equatorial forest.
- v) State any two names of Non-Conventional Energy Resources.
- vi) Define 'optimum population'
- vii) What is Birth Rate?
- viii) Name any two centres of iron and steel industries in India.
- ix) State any two advantages of road transportation.
- x) What is Tourism?
- xi) State any two disadvantages of choropleth method.
- xii) State any two products that are exported by India.
- xiii) State any two types of graphs.

P.T.O.

Q2) Answer the following upto 50 words each : (any two) **[10]**

- i) Determinism.
- ii) Commercial farming.
- iii) Divided circle method
- iv) Agro-tourism.

Q3) Answer the following upto 150 words each : (any two) **[20]**

- i) Explain the nature and scope of commercial geography.
- ii) Give the geographical account of monsoon forest.
- iii) Give the geographical account of cotton textile industry in India.
- iv) Explain the geographical factors affecting international trade.

Q4) Answer the following upto 300 words each : (any two) **[30]**

- i) Explain the important factors of Physical Environment.
- ii) Explain the population characteristics of India.
- iii) Give an account of geographical factors influencing tourism.
- iv) Compare various modes of transport.

Total No. of Questions : 4]

P358

[4763] - 1008

F.Y. B.Com.

COMMERCIAL GEOGRAPHY

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- 3) नकाशा स्टेन्सिलस वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 20 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दहा)

[20]

- i) व्यापारी भूगोलाची व्याख्या लिहा.
- ii) नैसर्गिक पर्यावरणाचे कोणतेही दोन घटक सांगा.
- iii) प्राथमिक व्यवसाय म्हणजे काय.
- iv) विषुववृत्तीय अरण्यांची कोणतीही दोन वैशिष्ट्ये सांगा.
- v) अपारंपारिक उर्जास्रोतांचे कोणतीही दोन नावे सांगा.
- vi) पर्याप्त लोकसंखेची व्याख्या लिहा.
- vii) जन्मदर म्हणजे काय ?
- viii) भारतातील कोणतेही दोन लोहपोलाद उद्योग केंद्र सांगा.
- ix) रस्ते वाहतूकीचे कोणतेही दोन फायदे सांगा.
- x) पर्यटन म्हणजे काय ?
- xi) छाया पध्दतीचे दोन तोटे सांगा.
- xii) भारतातून निर्यात होणारी कोणतीही दोन उत्पादने सांगा.
- xiii) आलेखाचे कोणतेही दोन प्रकार सांगा.

- प्र.2) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 50 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [10]
- निसर्गवाद
 - व्यापारी शेती
 - विभाजीत वर्तुळ पध्दती
 - कृषी पर्यटन

- प्र.3) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 150 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [20]
- व्यापारी भूगोलाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
 - मान्सून वनांचा भौगोलिक वृत्तांत द्या.
 - भारतातील सुती वस्त्र उद्योगांचा भौगोलिक वृत्तांत द्या.
 - आंतरराष्ट्रीय व्यापारावर परिणाम करणारे भौगोलिक घटक स्पष्ट करा.

- प्र.4) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 300 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) [30]
- प्राकृतिक पर्यावरणाचे महत्वाचे घटक स्पष्ट करा.
 - भारतीय लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - पर्यटनावर परिणाम करणारे भौगोलिक घटक स्पष्ट करा.
 - वाहतूक प्रकारांचे तुलनात्मक विश्लेषण करा.

Total No. of Questions : 4]

P359

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

[4763] - 1009

F.Y. B.Com

DEFENCE BUDGETING, FINANCE AND MANAGEMENT

Defence Organization and Management in India

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 20 words each (any ten) :

[20]

- i) State the meaning of Logistics.
- ii) Write any two functions of signal corps.
- iii) Define Military Intelligence.
- iv) Write meaning of integrated defence.
- v) State the meaning of five year defence plan.
- vi) Define armored corps.
- vii) Define sea-power.
- viii) Write two responsibilities of Territorial Army.
- ix) Define Grand strategy.
- x) State the meaning of military industrial complex.
- xi) Define terrorism.
- xii) Write any two functions of civil defence.
- xiii) Write any two functions of CRPF.

P.T.O.

Q2) Answer in 50 words each (any two) : **[10]**

- i) Explain role of National Security Council in India's defence planning.
- ii) Discuss role of Territorial Army in National security.
- iii) Explain characteristics and limitations of Artillery.
- iv) Discuss devices of collecting intelligence.

Q3) Answer in 150 words each (any two) : **[20]**

- i) Write in brief role of Navy during peace time.
- ii) Explain characteristics and limitations of Infantry.
- iii) Discuss powers of president in relation to the Armed forces.
- iv) Explain role of medical corps during war time.

Q4) Answer in 300 words each (any two) : **[30]**

- i) Explain in details development of the India Army after independence.
- ii) Discuss characteristics and limitations of Air-power.
- iii) Explain role of Administrative services in National Defence.
- iv) Write a note on the role and limitations of signal corps.

Total No. of Questions : 4]

P359

[4763] - 1009

F.Y. B.Com.

डिफेन्स बजेटिंग फायनान्स अँड मॅनेजमेन्ट

भारतातील संरक्षण संघटन आणि व्यवस्थापन

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.1) 20 शब्दांत उत्तरे द्या. (कोणतेही दहा)

[20]

- i) मुख्यव्यवस्थापन अर्थ लिहा.
- ii) सिग्नल क्रॉप्सचे कोणतेही दोन कार्ये नमूद करा.
- iii) मिलीटरी इन्टीलीजन्स व्याख्या द्या.
- iv) “इन्टीग्रेटेड डिफेन्स” अर्थ लिहा.
- v) संरक्षणाची पंचवार्षिक योजना म्हणजे काय? अर्थ लिहा.
- vi) “आरमोरड क्रॉप्स” व्याख्या द्या.
- vii) “सागरी सामर्थ्य” व्याख्या द्या.
- viii) प्रादेशिक सेनेच्या दोन जबाबदाऱ्या नमूद करा.
- ix) “ग्रॅन्ड स्ट्रॅटेजी” व्याख्या द्या.
- x) मिलीटरी इन्डस्ट्रीयल कॉम्प्लेक्स म्हणजे काय?
- xi) दहशतवाद व्याख्या द्या.
- xii) नागरी संरक्षणाचे दोन कार्ये नमूद करा.
- xiii) केंद्रीय राखीव पोलीस दलाचे दोन कार्ये नमूद करा.

प्र.2) 50 शब्दांत उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन)

[10]

- i) भारताच्या संरक्षण नियोजनातील राष्ट्रीय सुरक्षा मंडळाची भूमिका स्पष्ट करा.
- ii) राष्ट्रीय सुरक्षेसंदर्भात प्रादेशिक सेनादलाच्या भूमिके विषयी चर्चा करा.
- iii) तोफखानादलाची वैशिष्ट्ये आणि मर्यादा स्पष्ट करा.
- iv) शत्रुविषयकज्ञान प्राप्त करण्याविषयीचे विविध उपाय - पध्दती बाबत चर्चा करा.

प्र.3) 150 शब्दांत उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन)

[20]

- i) शांतता कालखंडातील नौदलाची भूमिका थोडक्यात विशद करा.
- ii) पायदलाची वैशिष्ट्ये आणि मर्यादा स्पष्ट करा.
- iii) सशस्त्र सेनादलाच्या संदर्भात राष्ट्रपतीच्या आधिकाराविषयी चर्चा करा.
- iv) युध्दकाळातील मेडीकल क्रॉप्सची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.4) 300 शब्दांत उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन)

[30]

- i) स्वातंत्र्यानंतर भारतीय सेनादलाचा झालेला विकास स्पष्ट करा.
- ii) हवाई सामर्थ्याची वैशिष्ट्ये आणि मर्यादा स्पष्ट करा.
- iii) राष्ट्रीय संरक्षणातील विविध प्रशासकीय सेवांची भूमिका स्पष्ट करा.
- iv) सिग्नलक्रॉप्सच्या मर्यादा आणि भूमिका यावर टिपण लिहा.

Total No. of Questions : 5]

P360

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 1010
F.Y.B.Com.
CO-OPERATION
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) State the objectives, Nature and scope of Co-operation. **[16]**

Q2) State the principles of Co-operation **[16]**

OR

State the contribution of Padmashri Vithalrao Vikhe Patil to the development of co-operative movement in India.

Q3) a) Explain the types rural and urban co-operatives. **[8]**

b) State the problems of co-operative education and training in India. **[8]**

OR

a) Evaluate Co-operative Education and Training Programme in India.

b) Describe the progress of co-operative movement in India.

Q4) Explain the role of Government in co-operative movement in India. **[16]**

Q5) Write short notes (any two) **[16]**

- a) Rural Co-operatives
- b) Objectives of co-operative Education
- c) Weaker sections co-operatives
- d) National Counciltor Co-operative Training

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P360

[4763] - 1010

F.Y.B.Com.

सहकार

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) सहकाराची उद्दिष्टे, स्वरूप व व्याप्ती सांगा. [16]

प्र.2) सहकाराची तत्वे सांगा. [16]

किंवा

पद्मश्री विठ्ठलराव विखे पाटील यांचे भारतातील सहकारी चळवळीच्या विकासातील योगदान विषद करा.

प्र.3) अ) सहकारी ग्रामीण आणि नागरी संस्थांचे प्रकार स्पष्ट करा. [8]

ब) भारतातील सहकारी शिक्षण आणि प्रशिक्षण कार्यक्रमाच्या समस्या स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) भारतातील सहकारी शिक्षण आणि प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे मूल्यमापन करा.

ब) भारतातील सहकारी चळवळीच्या प्रगतीचे वर्णन करा.

प्र.4) भारतातील सहकारी चळवळीतील शासनाची भूमिका स्पष्ट करा. [16]

प्र.5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]

अ) ग्रामीण सहकारी संस्था

ब) सहकारी शिक्षणाचे उद्देश

क) दूर्बल घटकांच्या सहकारी संस्था

ड) राष्ट्रीय सहकारी प्रशिक्षण परिषद

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P361

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 1011

F.Y. B.Com.

MANAGERIAL ECONOMICS

(2013 Pattern) (Theory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Draw neat diagrams wherever necessary.*

Q1) Explain nature and scope of Managerial Economics. **[16]**

Q2) Define elasticity of demand. Explain the types of elasticity of demand. **[16]**

OR

Explain methods of demand forecasting.

Q3) a) Explain objectives of firm **[8]**
b) State usefulness of short run cost analysis in business. **[8]**

OR

- a) State usefulness of capital budgeting.
- b) Explain concept of Average rate of returns.

Q4) What is cost-benefit analysis? Explain steps in cost benefit analysis. **[16]**

Q5) Write short notes. (Any Two) **[16]**

- a) Concept of total cost and marginal cost .
- b) Income Elasticity of Demand.
- c) Variable cost
- d) Investment for replacement

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P361

[4763] - 1011

F.Y. B.Com.

व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्र
(2013 Pattern) (Theory)
(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे सूबक आकृत्या काढा.

-
- प्रश्न 1) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती विशद करा. [16]
- प्रश्न 2) मागणीची लवचिकता विशद करा. मागणीच्या लवचिकतेचे प्रकार विशद करा. [16]
किंवा
मागणी पूर्वअंदाज पध्दती विशद करा.
- प्रश्न 3) अ) व्यवसायाची उद्दिष्टे विशद करा. [8]
ब) व्यवसायातील अल्पखर्च विश्लेषणाची उपयुक्तता सांगा. [8]
किंवा
अ) भांडवलाच्या अंदाजाची उपयुक्तता सांगा.
ब) सरासरी परतावा दराची संकल्पना विशद करा.
- प्रश्न 4) खर्च लाभ विश्लेषण म्हणजे काय? खर्च लाभ विश्लेषणाच्या पायऱ्या विशद करा. [16]
- प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा.(कोणत्याही दोन) [16]
अ) एकूण खर्च व सिमांत खर्च संकल्पना
ब) मागणीची उत्पन्न लवचिकता
क) बदलता खर्च
ड) बदलासाठी गुंतवणुक

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P362

[Total No. of Pages :2

[4763] - 1012

F.Y.B.Com.

ESSENTIAL OF E-COMMERCE

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Give illustrations wherever necessary.*

Q1) Define electronic commerce? Explain concepts, features and functions of e-commerce? **[16]**

Q2) Explain types of e-commerce and its service provider **[16]**

OR

Define Internet ? explain its Role and procedure of registering internet Domain

Q3) a) Define Digital Economic? Explain its impact on business process. **[8]**

b) Explain following terms. **[8]**

- a) e - banking
- b) Digital signature

OR

a) Explain state of e-commerce in India.

b) Explain e-commerce security

P.T.O.

Q4) What is e-ticketing? Explain any two online booking procedure. **[16]**

Q5) Write short notes. (Any Two) **[16]**

- a) Scope of e-commerce
- b) Mobile commerce
- c) e-finance
- d) EDI components

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P363

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 1013

F.Y. B.Com.

INSURANCE AND TRANSPORT

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is insurance? Explain the scope of insurance. **[16]**

Q2) What is mean by life insurance ? Explain the need of life insurance. **[16]**

OR

Explain the importance of transport in indian Economy.

Q3) a) Explain the need of social security **[8]**

b) Write short note on 'opportunities in general insurance business'. **[8]**

OR

a) State various hazards in logistics.

b) Explain the role of tourist guide.

Q4) "Tourism plays an important Role in Indian Economic Development" Discuss. **[16]**

Q5) Write short notes (Any Two) . **[16]**

a) Difference between life insurance & general insurance

b) Various modes of transport

c) Opportunities in tourism business

d) Merits of air transport

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P363

[4763] - 1013

F.Y. B.Com.

विमा आणि वाहतुक

(2013 पॅटर्न)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) विमा म्हणजे काय ? विम्याची व्याप्ती स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) जिवन विमा म्हणजे काय ? जीवन विम्याची गरज स्पष्ट करा. [16]
- किंवा
- आर्थिक विकासामध्ये वाहतूकीचे महत्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अ) सामाजिक सुरक्षिततेची गरज स्पष्ट करा. ? [8]
- ब) “साधारण विमा व्यवसायातील संधी” यावर टीप लिहा. [8]
- किंवा
- अ) लॉजिस्टिकमधिल अडथळे सांगा
- ब) पर्यटक मार्गदर्शकाची भुमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) “भारतीय आर्थिक विकासामध्ये पर्यटन महत्वाची भुमिका बजावते” यावर चर्चा करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [16]
- अ) जीवन विमा आणि साधारण विमा यातील फरक
- ब) वाहतूकीचे विविध प्रकार
- क) पर्यटन व्यवसायातील संधी
- ड) हवाई वाहतूकीचे फायदे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P-364

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 1014

F.Y.B.Com.

MARKETING & SALESMANSHIP

Fundamentals of Marketing

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the factors determining buyers Behaviour. **[16]**

Q2) Describe briefly the classification of market. **[16]**

OR

State the factors of marketing environment.

Q3) a) Explain product life cycle. **[8]**

b) Explain the objectives of logistics management. **[8]**

OR

a) Explain the significance of market promotion mix.

b) State the significance of services in marketing

Q4) State the problems and challenges of rural market. **[16]**

Q5) Write notes. (Any Two) **[16]**

a) Scope of service marketing.

b) Importance of rural marketing.

c) Types of marketing channels.

d) Pricing methods.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P364

[4763] - 1014

F.Y.B.Com.

MARKETING & SALESMANSHIP

Fundamentals of Marketing

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) खरेदीदाराचे वर्तन ठरविणारे घटक स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 2) बाजारपेठांचे वर्गीकरण थोडक्यात विशद करा. [16]
किंवा
विपणन पर्यावरणाचे घटक सांगा.
- प्रश्न 3) अ) वस्तू जीवनचक्र स्पष्ट करा. [8]
ब) पणन आपूर्ती व्यवस्थापनाचे उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा. [8]
किंवा
अ) बाजारपेठ विक्रय वृद्धी मिश्रचे महत्व स्पष्ट करा.
ब) विपणनातील सेवांचे महत्व सांगा.
- प्रश्न 4) ग्रामीण बाजार पेठेची समस्या आणि आव्हाने सांगा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन). [16]
अ) सेवा विपणनाची व्याप्ती
ब) ग्रामीण विपणनाचे महत्व
क) वितरण मार्गाचे प्रकार
ड) किंमत निर्धारणाच्या पध्दती

Total No. of Questions :5]

SEAT No. :

P-365

[Total No. of Pages : 3

[4763] - 1015

F.Y.B.Com.

CONSUMER PROTECTION AND BUSINESS ETHICS

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define the term 'consumer'. Explain the scope and importance of consumer movement. **[16]**

Q2) Explain the redressal machinery under the consumer protection Act,1986. **[16]**

OR

Explain the provisions in right to information Act,2005 Under the sections 4 to 6.

Q3) a) Write a note on "Ethics of production" **[8]**

b) Explain the nature of business Ethics. **[8]**

OR

a) Explain the general principles of united nation's (UN's) Guidelines for consumer protection.

b) Discuss the ethics of accounting information.

Q4) Explain in detail the Ethical issues in marketing and human resource management. **[16]**

P.T.O.

Q5) Write short notes (Any Two)

[16]

- a) Objectives of consumer education
- b) Scope of business ethics
- c) Social responsibility of business
- d) Challenges before Voluntary Consumer Organisations (VCO's).

Total No. of Questions : 5]

P365

[4763] - 1015

F.Y.B.Com.

ग्राहक संरक्षण आणि व्यावसायिक नीतिमुल्ये
(2013 पॅटर्न)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) ग्राहक या संकल्पनेची व्याख्या देवून ग्राहक चळवळीची व्याप्ती व महत्व स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 2) ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 अंतर्गत असणारी ग्राहक तक्रार निवारण यंत्रणा स्पष्ट करा. [16]
किंवा

माहिती अधिकार कायदा, 2005 मधील कलम 4 ते 6 अंतर्गत असणाऱ्या तरतूदी स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) टिप द्या: उत्पादनाची नीतिमुल्ये [8]

ब) व्यावसायिक नीतिमुल्यांचे स्वरूप स्पष्ट करा. [8]

किंवा

अ) संयुक्त राष्ट्रसंघाची ग्राहक संरक्षणाबाबतची सामान्य तत्वे स्पष्ट करा.

ब) चर्चा करा: जमाखर्च माहितीची नीतिमुल्ये.

प्रश्न 4) विपणन आणि मानव संसाधन व्यवस्थापनातील नैतिक मुद्दे सविस्तर स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) टिपा द्या. (कोणत्याही दोन). [16]

अ) ग्राहक शिक्षणाची उद्दिष्ट्ये

ब) व्यावसायिक नीतिमुल्यांची व्याप्ती

क) व्यवसायाची सामाजिक जबाबदारी

ड) स्वयंसेवी ग्राहक संघटनांसमोरील आव्हाने

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P366

[Total No. of Pages : 3

[4763] - 1016

F.Y.B.Com.

**BUSINESS ENVIRONMENT AND
ENTREPRENEURSHIP**

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define the term Inflation. Describe in detail the causes and remedies of Inflation. **[16]**

Q2) What is the Entrepreneur? Explain the distinction between Entrepreneur and manager. **[16]**

OR

What do you mean by depletion of Natural Resources? Describe in detail the reasons of the depletion of natural resources.

Q3) a) Write a detail note on Non-Government organisations (NGOs) **[8]**
b) Write a note on district industries centre (DIC) **[8]**

OR

- a) Explain in detail the entrepreneurship of economic theory.
- b) State the habits of Entrepreneurs.

Q4) Describe Entrepreneurial career of Narayan R. murthy. **[16]**

Q5) Write short notes. (Any Two) **[16]**

- a) Information of any successful entrepreneur from your area.
- b) Entrepreneurship development Institute of India (EDII)
- c) Role of Entrepreneurship.
- d) Entrepreneurial behaviour.

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P366

[4763] - 1016

F.Y.B.Com.

**BUSINESS ENVIRONMENT AND
ENTREPRENEURSHIP**

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न-पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) चलनवाढ या संज्ञेची व्याख्या द्या. चलनवाढीची कारणे आणि उपाययोजना सविस्तरपणे वर्णन करा . [16]

प्रश्न 2) उद्योजक-म्हणजे काय? उद्योजक आणि व्यवस्थापक यांच्यामधील फरक स्पष्ट करा. [16]

किंवा

नैसर्गिक संसाधनांचा ऱ्हास यापासून आपणास काय अर्थबोध होतो? नैसर्गिक संसाधनांच्या ऱ्हासाची कारणे सविस्तरपणे वर्णन करा.

प्रश्न 3) अ) बिगर-शासकीय संस्था (NGOs) यावर सविस्तर टीप लिहा. [8]

ब) जिल्हा उद्योग केंद्र (DIC) यावर टीप लिहा. [8]

किंवा

अ) उद्योजकतेचे आर्थिक सिद्धांत सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

ब) उद्योजकांच्या सवयी सांगा.

- प्रश्न 4) नारायण आर. मूर्ती यांच्या उद्योजकीय कारकिर्दीचे वर्णन करा. [16]
- प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन). [16]
- अ) तुमच्या भागातील कोणत्याही यशस्वी उद्योजकाची माहिती.
- ब) भारतीय उद्योजकता विकास संस्था (EDII)
- क) उद्योजकतेची भूमिका
- ड) उद्योजकीय वर्तणूक

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P367

[Total No. of Pages : 4

[4763] - 1017

F.Y. B.Com.

FOUNDATION COURSE IN COMMERCE

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is Business Organisations? Describe the various forms of Business Organisations in detail. **[16]**

Q2) a) What is N.G.O.? What are the advantages of N.G.O.? **[8]**
b) Important features of Current Labour Policies in india. **[8]**

OR

- a) Describe advantages of A.T.M.
- b) Describe the importance of Logistics.

Q3) Define SEBI. State its guidelines in detail. **[16]**

OR

What is Commodity Exchange? Describe working and procedure followed in Commodity Exchange.

Q4) State the meaning of following terms.(Any 8) **[16]**

- a) Automation
- b) B.P.O.
- c) Brand Equity
- d) I.S.I.
- e) Zero Base Budgeting
- f) Hacking
- g) Fringe Benefits
- h) Logistic
- i) Subsidy
- j) Yellow Page

P.T.O.

Q5) Write short notes. (Any Two)

[16]

- a) Local Commodity Market
- b) Business Ethics
- c) Protection and Education of Investors
- d) Online Trading

Total No. of Questions : 5]

P367

[4763] - 1017

F.Y. B.Com.

FOUNDATION COURSE IN COMMERCE

(2013 पॅटर्न)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-
-

प्रश्न 1) व्यापारी संघटना म्हणजे काय ? व्यापारी संघटनांच्या विविध प्रकारांची सविस्तर चर्चा करा. [16]

प्रश्न 2) अ) एन. जी.ओ म्हणजे काय? एन.जी.ओ. चे फायदे लिहा. [8]

ब) भारतातील सध्याच्या श्रमिक धोरणांची महत्वाची वैशिष्ट्ये लिहा. [8]

किंवा

अ) ए.टी.एम. च्या फायद्यांचे वर्णन करा.

ब) “लॉलिस्टिक्स” चे महत्व वर्णन करा.

प्रश्न 3) सेबी ची व्याख्या द्या.सेबीच्या मार्गदर्शक तत्वे सविस्तर सांगा. [16]

किंवा

वस्तुविनिमय म्हणजे काय? वस्तुविनिमय मध्ये अंमलात आणली जाणारी कार्यपध्दती व प्रक्रिया वर्णन करा.

प्रश्न 4) खालील संज्ञांचा अर्थ लिहा (कोणतेही आठ)

[16]

- अ) ऑटोमेशन
- ब) बी.पी.ओ.
- क) ब्रँड इक्विटी
- ड) आय. एस.आय.
- इ) शून्याधारित अंदाजपत्रक
- फ) हॅकिंग
- य) अनुशंगिक लाभ
- र) लॉजिस्टक्स
- ल) सबसिडी
- व) यलो पेज

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन).

[16]

- अ) स्थानिक वस्तुविनिमय बाजार
- ब) व्यावसायिक नितिमत्ता
- क) गुंतवणुकदारांचे संरक्षण व शिक्षण
- ड) ऑनलाइन ट्रेडिंग

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P368

[Total No. of Pages :2

[4763] - 1018

F.Y.B.Com.

ADDITIONAL ENGLISH

(2013 Pattern)

Text book -Gems of English Prose and Poetry

Edited by : Ashok Chaskar

Vijay Madge

Anand Kulkarni

Time : 3 Hours]

[Max. Marks :60

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one from (A) and one from (B) in about 100 words each. **[12]**

- A) i) What is the writer's opinion about advertising ? What, according to him are its greatest evils?
- ii) Comment on the central theme of 'The world is too much with us'.
- B) i) Write a character sketch of the fortuneteller.
- ii) What picture of modern society is presented in 'Once upon a Time'?

Q2) Attempt any one from (A) and one from (B) in about 100 words each. **[12]**

- A) i) What is the reason for the traveller choosing the less travelled path?
- ii) Draw up a character sketch of the narrator in 'My Financial Career'.
- B) i) What is the significance of the story of the youngman at the beginning of 'Good Manners' ?
- ii) What kind of Freedom does Tagore desire for his country ?

P.T.O.

Q3) Attempt any one from (A) and one from (B) in about 100 words each. [12]

- A) i) What difficulties does Ray visualize in creating films that show contemporary Indian life?
ii) Comment on the use of silence and tears at the beginning and at the end of 'When We Two Parted'
- B) i) What are the sufferings of the African Americans listed by King?
ii) How does Walt Whitman use different words to show the qualities of God in the poem?

Q4) Attempt any one from (A) and one from (B) in about 100 words each. [12]

- A) i) What solutions does Aruna Roy recommend to ensure that the disadvantaged section of society get a better life?
ii) Comment on the central idea of 'The Lotus'
- B) i) What are the horrible things that have possessed the earth, according to Swami Vivekanand?
ii) Sketch the character of the alienated father in 'Father Returning Home.'

Q5) A) Attempt any one from the following in about 100 words. [6]

- i) What did Maugali Singh hope he could do instead of working back to the barracks?
ii) How does the poet describe the various stages of life in 'All the world's stage'?

B) Attempt any three of the following. [6]

- i) Give synonyms of the following words or expressions.
a) friend
b) sad
- ii) Give antonyms of the following words.
a) simple
b) narrow
- iii) Give noun forms of the following words.
a) reflect
b) teach
- iv) Choose the correct alternative and rewrite.
a) They _____ a chance to win the competition (lose/loose)
b) Sharad's research is on the _____ of pollution (affects/effects)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P369

[Total No. of Pages : 3

[4763] - 1019

F.Y.B. Com.

MARATHI

व्यावहारिक व उपयोजित मराठी

(नवा अभ्यासक्रम)

(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 60

- अभ्यासपुस्तके: 1) यशोगाथा व निबंध
2) व्यावहारिक व उपयोजित मराठी

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालिलपैकी कोणत्याही एका विषयावर 500 शब्दात निबंध लिहा: [10]

- i) उदयोजकता आणि मी
- ii) आजची शिक्षण पध्दती
- iii) महाविद्यालयीन निवडणूका
- iv) अरे संसार संसार (ललित)

प्रश्न 2) खालिल पैकी कोणत्याही दहा प्रश्नांची उत्तरे सुमारे 20 शब्दांत लिहा: [10]

- i) डॉ. श्रीराम लागू यांनी भूमिका केलेल्या कोणत्याही दोन मराठी चित्रपटांची नावे लिहा?
- ii) लता मंगेशकर यांना 'भारतरत्न' हा पुरस्कार कोणत्या योगदानाबद्दल मिळाला?
- iii) डॉ. राम ताकवले यांचा विद्यापीठाच्या धोरणा विषयी काय आग्रह होता?
- iv) डॉ. रघुनाथ माशेलकरांनी कोणाला केंद्रस्थानी मानून देशाचा विकास करावा असे म्हटले आहे.
- v) डॉ.ह.वि. सरदेसाई फेलोशिपचा अभ्यास करण्यासाठी कोणत्या देशात गेले?

P.T.O.

- vi) डॉ. विजय भटकर यांना कोणते सन्मान मिळाले?
- vii) डॉ. बालाजी तांबे यांनी कार्ल्याजवळ कोणत्या नावाने आयुर्वेदाचे गाव उभारले?
- viii) सिंधुताई सपकाळ यांना माणुसकी कोणी शिकवली?
- ix) श्री. हुकमीचंद व सौ. कमल चोरडिया यांची मसाल्याची फॅक्टरी कोणत्या दोन ठिकाणी आहे?
- x) फादर फ्रान्सिस दिब्रिटो यांची पहिली कथा कोणत्या मासिकातून छापून आली?
- xi) डी.एस. कुलकर्णी यांनी व्यावसायात टिकून राहण्याचा मोठा निकष कोणता मानला?
- xii) सचिन तेंडुलकर यांना कोणता खेळ जास्त आवडत असे?

प्रश्न 3) खालिलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा : [20]

- i) तुमच्या वर्गातील अस्वच्छते विषयी मा. प्राचार्यांना अर्ज करा.
- ii) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेत मुलीच्या लग्नासाठी 20,000/- कर्जरूपाने मागणीसाठी श्री.अजित जाधव यांनी अर्ज केला आहे. टिप्पणी लिहा.
- iii) तुमच्या गावातील पिण्याच्या पाणी प्रश्ना संदर्भात प्रजासत्ताक दिनी ग्राम सभेचे आयोजन करण्यात आले.त्यासभेचे इतिवृत्त लिहा.
- iv) शिवछत्रपती शिक्षक सहकारी पतसंस्थेने आपल्या भागधारकांसाठी दीपावली निमित्त 15% लाभांशाची घोषणा केली आहे. यासंबंधीचे घोषणापत्रक तयार करा.
- v) साहित्य प्रेमी सार्वजनिक वाचनालयासाठी विविध प्रकारच्या पुस्तकांची खरेदी करावयाची आहे. जाहीर निविदा लेखन करा.
- vi) तुमच्या महाविद्यालयाच्या मराठी विभागाच्या वतीने राज्यस्तरीय निबंध लेखन स्पर्धेचे आयोजन करावयाचे आहे.त्यासाठी माहितीपत्रक तयार करा.

प्रश्न 4) अ) खालिलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा: [5]

- i) 'निसर्ग सहवास' या नावच्या नवीन गृहप्रकल्पाची वृत्तपत्रासाठी जाहिरात तयार करा.
- ii) 'आई' बहुउद्देशीय सामाजिक संस्थेच्या वतीने वाघोली,पुणे येथे मोफत सामुदायिक विवाह सोहळा आयोजित करण्यात येत आहे. या विषयावर जाहीर निवेदन तयार करा.

ब) खालिलपैकी कोणत्याही पाच पारिभाषिक संज्ञा लिहा:

[5]

- i) Affidavit
- ii) Budget
- iii) Circular
- iv) Internet
- v) Notification
- vi) Trade mark
- vii) Voucher

प्रश्न 5) खालिल इंग्रजी उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा.

[10]

It would be ungrateful not to recognise how immense are the boons which science has given to mankind. It has brought within the reach of multitudes, benefits and advantages which only a short time ago were the privilege of the few. It has shown how malnutrition, hunger and disease can be overcome. It has not only lengthened life but it has deepened its Quality. Fields of knowledge, experience and recreation, open in the past only to a few have been thrown open to millions. Through the work of science, the ordinary man today has been given the opportunity of a longer and fuller life than was ever possible for his grandparents. Most thankfully we must acknowledge all that science has done and is doing for the welfare of our race.

किंवा

खालिल उताऱ्याचे एक तृतीयांश सारांशलेखन करून त्यास समर्पक शीर्षक द्या.

जो ज्ञान देतो तो गुरू. म्हणून आई हा आपला पहिला गुरू. तिनेच या जगात आणून आपल्याला त्याची पहिली ओळख करून दिली. आपल्याला बोलायला शिकविले वडिलांनी व्यवहारज्ञान आणि नीति शिक्षण दिले. पण यानंतर ज्ञानाची वेगवेगळी क्षेत्रे आपल्याला दाखवितात, ते आपले लौकिक गुरू. शिक्षक आपल्याला शिकवितात म्हणजे ज्ञानाची माहिती करून देतात. ज्ञानाचा अनुभव जे आणून देतात ते खरे गुरू. या दृष्टीने ग्रंथ हेच आपले खरे गुरू होत. ग्रंथ आपले गुरू असले, तरी आपले सेवक आणि मित्रही बनून राहातात. कपाटात बसून तुमच्या बोलावण्याची ते वाट पाहात असतात. तुम्ही त्यांना स्पर्श करण्याचा अवकाश, की, आपले सारे अंतरंग ते उघडून दाखवितात. जाणती माणसे एखाद्या देशाचे मोठेपण, श्रीमंती ठरवितात ते त्यातील सोने, रत्नहिरेजडित संपत्तीवरून नाही, तर त्या देशात निर्माण झालेल्या ग्रंथांवरून!

(शब्दसंख्या-115)

[4763] - 1020
F.Y.B. Com.(प्रथम वर्ष वाणिज्य)
हिंदी
(2013 पॅटर्न)

समय : 3 घंटे]

[पूर्णांक : 60

- पाठ्यपुस्तके : 1) गद्य परिमल
संपादक:- डॉ. सुभाष तलेकर
डॉ. रामचंद्र सालुंके
2) पद्य परिमल
संपादक:- डॉ. सुभाष तलेकर
डॉ.अनिता नेरे

- सूचनाएँ :- 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं।

प्रश्न 1) निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए: [15]

- जानकीनाथ का चरित्र चित्रण कीजिए।
- खड्गसिंह ने बाबाभारती का घोड़ा क्यों लौटा दिया ?
- 'शंतनुराव किलोस्कर का चरित्र प्रेरणादायी है' स्पष्ट कीजिए।
- 'पहली चूक' कहानी की व्यंग्यात्मकता स्पष्ट कीजिए।
- महाशूद्र कहानी का प्रतिपाद्य (उद्देश्य) लिखिए।

प्रश्न 2) निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिये: [15]

- 'एक बूँद' के मन में क्या, क्या आशंकाएँ पैदा हुईं ?
- 'मैं तीर्थयात्री का उत्साह निबाह सकूँ' ऐसा कवि क्यों कहते हैं ?
- 'एक बार फिर आओ' कविता के द्वारा कवि क्या संदेश देते हैं ?
- 'मनुष्यता' कविता का भावार्थ स्पष्ट कीजिये।
- 'वृंदावन' कविता के माध्यम से कवयित्री क्या कहना चाहती है ?

- प्रश्न 3) अ) निम्नलिखित में से किसी एक अवतरण की ससंदर्भ व्याख्या कीजिये: [5]
- i) तभी मेरे कानों में आवाज पड़ी। उस भीड़ में से कोई चिल्ला रहा था, “अरे, इस गाड़ी में कोई सराई का है?”
 - ii) हमें जल्दी नहीं है, तुम लोग और सोच लो। मैं फिर आऊँगा। अब तो गाँव से रिश्ता बन ही गया है तो अब तो आता ही रहूँगा ।
- आ) निम्नलिखित में से किसी एक अवतरण की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए: [5]
- i) जो लक्ष्य है मिलेगा, भरोसा न छोड़िए
पत्थर भी हों तो राह में चलना न छोड़िए।
उम्मीद जिसका नाम है जीवन के साथ है
नाकामियों के बाद भी आशा न छोड़िए।
 - ii) संसार में बहुत आसान है काँटे बो देना
युद्ध और हिंसा और रक्तपात के बाद विजयी होना
जबकि तुम्हारी मनुष्यता सिर्फ एक फूल उगाने से
पता चल सकती है।
- इ) निम्नलिखित में से किन्हीं पाँच प्रश्नों के एक-एक वाक्य में उत्तर लिखिये: [5]
- i) सुभान खाँ का कौन सा अरमान था?
 - ii) बाबा भारती अपने घोड़े को किस नाम से पुकारते थे?
 - iii) ‘महाशूद्र’ कहानी के कहानीकार का नाम लिखिये?
 - iv) ‘अग्निपथ’ कहानी की नायिका का नाम क्या है?
 - v) ‘मुकरी’ कविता के कवि कौन हैं?
 - vi) कवि बच्चनजी के मतानुसार मनुष्य के पराजय के स्मारक क्या हैं?
 - vii) ‘गुड़ाई करते समय’ कविता के माध्यम से कवि कौन सा संदेश देते हैं?
 - viii) ‘एक बार फिर आओ’ ऐसा कवि किसे कहते हैं?
- प्रश्न 4) अ) निम्नलिखित में से किन्हीं पाँच शब्दों के हिंदी पारिभाषिक शब्द लिखिये: [5]
- i) Account
 - ii) Boom
 - iii) Currency
 - iv) Demand

- v) Financial
- vi) Installment
- vii) Pay-slip
- viii) Qualification

आ) निम्नलिखित में से किसी एक विज्ञापन का आकर्षक नमूना तैयार कीजिए: [5]

- i) बाजार में आई नई चाय का आकर्षक विज्ञापन ।
- ii) लंबे, घने, काले बालों के लिए आयुर्वेदिक तेल का विज्ञापन ।

इ) निम्नलिखित परिच्छेद का एक तिहाई में सारलेखन (संक्षेपण) कीजिए: [5]

काम की बातों से काम का पता चलता है, आदमी का नहीं। आदमी का पता तो बेकाम की बातों से चलता है। आदमी की असली और छिपी मनोवृत्तियाँ तो तभी खुलती है। बात तो बात, निरर्थक शब्द भी बेकार नहीं होते वैयाकरण केवल सार्थक शब्दों के बच्चे खिलाते रहे, लेकिन क्या आदमी निरर्थक शब्दों का प्रयोग छोड़ सकता है। सुनते हैं, शब्द और अर्थ विवाहित ही पैदा हुए हैं और आजीवन दो रहते हुए भी एक रहने का व्रत लेते हैं। परन्तु उनमें भी कुछ तलाक देने वाले होते हैं और उनका असली भेद उसी दिन खुलता है, जब दोनों एक-दूसरे को तलाक देकर अलग हो जाते हैं।

[4763] - 1021

F.Y. B.Com.

GUJARATI

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

પ્રશ્ન:-૧ નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક વિષય પર નિબંધ લખો. [૧૬]

(૧) વધનું પ્રદૂષણ

(૨) એ ડું મુખ્યમંત્રી થાઉંતા

(૩) તમારો યાદગાર પ્રવાસ

(૪) રાષ્ટ્રીય એકતા.

પ્રશ્ન:-૨ કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો સવિસ્તર ઉત્તર લખો. [૧૬]

(૧) ટૂંકી વાર્તાના દરક વલ્લોની વિગતવાર માહિતી આપો.

(૨) દિરૂંની વાર્તાઓમાં આલેખાયેલાં નારીપાત્રો

પ્રશ્ન:-૩ નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો સવિસ્તર ઉત્તર લખો. [૧૬]

(૧) સુંદરમ્ના પ્રકૃતિ કાવ્યો અને ભક્તિ કાવ્યો.

(૨) સુંદરમ્નું શુવન - કવન આલેખો.

પ્રશ્ન:-૪ (અ) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક) [૦૬]

(૧) કેશવરામ

(૨) જમનાની વેદના.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ એક) [૦૬]

(૧) 'કંકરી' માં કવિની ભાવના

(૨) 'નવાવર્ષની ઉષાને' કાવ્યમાં કવિની માગણી.

પ્રશ્ન:-૫ (અ) પૂર્વાપર સંલંઘ લખો. (એક પદ્ય-એકગદ્ય) [૦૮]

(૧) પ્રદધા ઠરી જ્યાં, ત્યાં બધે ગમું

(૨) ભમું ભમું ડું ગલી ગલી !

(૩) શ્રીકૃષ્ણમાં તો આરલાથી ઘર પણ ના થાય.

(૪) " તમે માગી માગીને આવું માગ્યું ?

(બ) વિદેશમાં રહેતા ભાઈને ભવ્યતનું મહત્વ [૦૮]

સમઘવતો પત્ર લખો.

અથવા

(બ) તમારી કલિજમાં યોગ્યેલ વૃક્ષારોપણ [૦૮]

કાર્યક્રમ વિશે અરૂવાલ લખો.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P372

[Total No. of Pages : 4

[4763] - 1022
F.Y. B.Com.
SINDHI (Devnagri)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

सुवाल 1) हेठियनि मां किन बि डहनि सुवालनि जा जवाब लिखो :

[20]

- i) उमर सूमरो किथे राजु कंदो हो ?
- ii) जानकीअ खे कहिड़ा शौक हुआ ?
- iii) शेवकराम जे दिल जी अबलाखा कहिड़ी हुई ?
- iv) आरतीअ लेखक खां बरखशीश छो घुरी
- v) नरेश संत्याणीअ खे कहिड़ी श्रद्धांजली डिनी ?
- vi) अली बेग बलोच डुबईअ कहिड़े सिलसिले में आयो ?
- vii) पालणो पंवहार ऐं माधूर्ई कहिड़ो कमु कंदा हुआ ?
- viii) ईश्वरी जोतवाणीअ जी रिक्शा लाल देविल जी घिटीअ वटि छो बीहजी वेई ?
- ix) दिप्तीअ प्रीतीअ खे आशावादी थियण लाइ कहिड़े नमूने समुझायो ?
- x) राकेश, जानकीअ खे किथे मोकलणु चाहियो ऐं छो ?
- xi) निशा जे पीउ, लेखिका खे छोकरे जे बारे में कहिड़ी जाण डिनी ?
- xii) विरहाडे वक्ति जेनीअ, गोर्धन शर्मा खे कहिड़ो आथतु डिनो ?
- xiii) वज़ीर ऐं बोधप्रकाश जे कबूलियत नामे में कहिड़ो शर्तु लिखयलु हो ?

P.T.O.

सुवाल 2) हेठियनि मां किन बि बिनि सुवालनि जा जवाब, हरि हिकु अटिकल 50 लफ़ज़नि में लिखो : [10]

- i) दिलगीर, मृत्यूलोक ऐं अमरलोक मां कहिड़ो लोकु बहितर समुझियो ऐं छो ?
- ii) 'दृष्टी भेद जे करे वीचारनि में बि फ़र्कु अचे थो' लेखिका सुंदरी उतमचंदाणीअ कहिड़ीअ रीति समुझायो आहे ?
- iii) अजु काल्ह ईशवर जो आस्थान किथे आहे ?
- iv) शाइरु नूरीअ खे कहिड़ियुनि अखड़ियुनि हैरान कयो आहे ?

सुवाल 3) हेठियनि मां किन बि बिनि सुवालनि जा जवाब तफ़्सीलवार लिखो : [20]

- i) निशा जे आखरीन सफर जो बयानु करियो.
- ii) प्रीतीअ जी किरदारनिगारी करियो.
- iii) 'मारुई हिक सत्याणी औरत हुई' साबित करियो.
- iv) शेवकराम जे दिल जी अबलाखा कीअं पूरी थी ?

सुवाल 4) हेठियनि मां कंहिं बि हिक विषय ते मज़मूनु लिखो : [10]

- i) वधंदड़ महांगाई
- ii) जेकडहिं मुंहिंजी लाटरी निकरे !
- iii) कमप्यूटर जो ज़मानो

[4763] - 1022
F.Y. B.Com.
SINDHI (Arabic)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

سوال ۱- هيٺين مان ڪن ٻه ڏهن سوالن جا جواب لکڻو:-
[20]

۱. عمر سومرو ڪٿي راج ڪندو هو؟
۲. جانڪيءَ کي ڪهڙا شوق هئا؟
۳. شيوڪرام جي دل جي ابلڪا ڪهڙي هئي؟
۴. آرٽيءَ لپڪ کان بئنشيشن ڇو گهري؟
۵. نرپيش سنڀاڻيءَ کي ڪهڙي شرتانگلي ڏني؟
۶. علي بيگ بلوچ ڊبئيءَ ڪهڙي سلسلي ۾ آيو هئو؟
۷. پالڻو پنوهاڙيءَ ماڻوئي ڪهڙو ڪم ڪندا هئا؟
۸. ايشوري جوتواڻيءَ جي رڪشا لال ديول جي گهٽيءَ وٽ ڇو بيهي ويئي؟
۹. ڊپٽيءَ پرپٽيءَ کي آشاواڙي ٽيٽ لاءِ ڪهڙي نموني سمجهايو؟
۱۰. رڪيشن جانڪيءَ کي ڪٿي موڪلڻ چاهيو ۽ ڇو؟
۱۱. ننڍا جي پيءُ لپڪا کي ڇوڪري جي باري ۾ ڪهڙي چاڻ ڏني؟
۱۲. ورهاڱي وقت زرينيءَ گورنن شرما کي ڪهڙو اثت ڏنو؟
۱۳. وزير ۽ بوڏ پرڪاش جي قبوليت نامي ۾ ڪهڙو شرط لکيل هو؟

سوال ۲- هيٺين مان ڪن ٻه ٻن سوالن جا جواب هر هڪ
[10] اٽڪل 50 لفظن ۾ لکڻو:-

۱. دلگير، مرتيولوءَ ۽ امرلوءَ مان ڪهڙو لوءَ بهتر سمجهيو ۽ ڇو؟
۲. ڊرشتي پيد جي ڪري ويچارن ۾ ٻه فرق اچي ٿو. لپڪا سنڌري آتمپنداڻيءَ ڪهڙيءَ مريت سمجهايو آهي؟
۳. اڄ ڪالهه ايشور جو آستان ڪٿي آهي؟
۴. شاعر نوريءَ کي ڪهڙين اکرن ۾ حيران ڪيو آهي؟

سوال ۳ - هيٺين مان ڪن ٻه پن سوالن جا جواب
تفصيلوار لکڻو:-

[20]

۱. فنٽا جي آخري سفر جو بيان ڪريو.
۲. پريٽي ڳجهي ڪردار نگاري ڪريو.
۳. 'مارئي هڪ سٽياڻي عورت هئي' ثابت ڪريو.
۴. شيوڪرام جي دل جي ابلڪا ڪيئن پوري ٿي؟

سوال ۴ - هيٺين مان ڪنهن ٻه هڪ و شيءِ تي مضمون لکڻو:-

[10]

۱. وڏندڙ مهاڻگائي
۲. جيڪڏهن منهنجي لائري نڪري!
۳. ڪمپيوٽر جو زمانو

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P373

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 1023

F.Y. B.Com.

URDU

(2013 Pattern) (General Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt all questions.
- 2) Figures to the left indicate full marks.

A. Bang-e-Dara part - I

B. Mazameen-e-Mujtaba Hussain

تمام سوالات لازمی ہیں۔

سوال نمبر ۱: علامہ اقبال کو شاعر مشرق کیوں کہا جاتا ہے؟ ان کے کلام کی روشنی میں جائزہ لیجئے۔ (15)

یا
علامہ اقبال کی حیات و شخصیت پر مکمل نوٹ لکھئے۔

سوال نمبر ۲: مزاح نگاری کے محرکات کا جائزہ لیتے ہوئے اس کے ارتقاء پر روشنی ڈالئے۔ (14)

سوال نمبر ۳: مجتبیٰ حسین کے فن کی خوبیاں بیان کیجئے۔ (15)

یا
مجتبیٰ حسین کے حالات زندگی بیان کرتے ہوئے ان کی شخصیت کو اجاگر کیجئے۔

سوال نمبر ۴ (الف): مندرجہ ذیل میں سے کسی ایک مضمون کا اجمالی جائزہ لیجئے۔ (10)

۱۔ یونیسکو کی چھتری ۲۔ قصہ داڑھ کے درد کا ۳۔ صاحب باتھ روم میں ہیں

(ب): اپنے شہر کے انٹرنیٹ ایجنسی کو ایک عریضہ لکھئے اور درخواست کیجئے کہ آپ کی سوسائٹی میں 3G انٹرنیٹ کی

سہولت دی جائے۔ (10)

P.T.O.

سوال نمبر ۵: نیچے دئے گئے اشعار میں سے آٹھ اشعار کی تشریح بحوالہ متن کیجئے۔ (16)

- ۱- آتی ہے ندی فراز کوہ سے گاتی ہوئی کوثر و تسنیم کی موجوں کو شرماتی ہوئی
- ۲- اس چمن میں میں سراپا سوز و ساز آرزو اور تیری زندگانی ہے بے گداز آرزو
- ۳- حاضر ہوں مدد کو جان و دل سے کیڑا ہوں اگرچہ میں ذرا سا
- ۴- آتی نہیں صدائیں اس کی مرے قفس میں ہوتی مری رہائی اے کاش میرے بس میں
- ۵- علم تجھ سے تو معرفت مجھ سے تو خدا جو ، خدا نما ہوں میں
- ۶- جس کے پھولوں میں اخوت کی ہوا آئی نہیں اس چمن میں کوئی لطف نغمہ پیرائی نہیں
- ۷- کانوں پہ ہونہ میرے دیرو حرم کا احساں روزن ہی جھونپڑی کا مجھ کو سحر نما ہو
- ۸- مدتوں بیٹھا تیرے ہنگامہ عشرت میں میں روشنی کی جستجو کرتا رہا ظلمت میں میں
- ۹- جفا جو عشق میں ہوتی ہے وہ جفا ہی نہیں ستم نہ ہو تو محبت میں کچھ مزا ہی نہیں
- ۱۰- گودی میں کھیلتی ہیں اس کی ہزاروں ندیاں گلشن ہے جن کے دم سے رشکِ جناں ہمارا

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P374

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 1024

F.Y. B.Com.

PERSIAN

(2013 Pattern) (General Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Define and Illustrate any FIVE of the following :

[10]

۱- تلمیح ۲- تشبیہ ۳- صنائع معنوی ۴- تجنیس زائر ۵- حسن تعلیل
۶- لفظ و نشر

Q2) Define any TWO of the following :

[10]

۱- رباعی ۲- مثنوی ۳- حکایت ۴- داستان

Q3) a) Reproduce in simple language any ONE of the following :

[10]

۱- زاغ و لنگ ۲- بنیاد ظلم ۳- صلہ زخمی ۴- مروت و جوان مردی

b) Write answer any TWO of the following :

[12]

- i) Literary works of Iqbal
- ii) Life sketch of Parveen Etesami
- iii) Poetic art of Iraj Mirza
- iv) Style of Hafiz

Q4) Translate and explain any TEN Couplets of the following:

[20]

۱- توئی کاسمان را برا فراختی
۲- جمال بهم نشین در من اثر کرد
۳- ۵۵ روزن مهر ریزان افشانه نیست و انسون
۴- این چه شور نیست که در دور قمر می بینم
۵- بیا که قاعده آسمان بگردانیم
۶- با مزاجی سالم و اعصاب سخت
۷- ای نگویان که در این دنیا نمید
۸- دار معشوقه به عاشق پیچاک
۹- بزرگی داد یک در هم گداز
۱۰- زهر گردی بر دل افتادی از زبان
زین را گذرگاه ادساختی
و گرنه من همه خاکم که هستم
نیکی بجای یاران فرصت شمار یارا
همه آفاق بر از تنه و شری بینم
فضا ز گردش رطل تراں بگردانیم
سرغوش و مسند و حلقی بودی
یا ازین بعد به دنیا آئید
که کند جادو تو با من جنگ
که هوشم دعا یاد آر ما را
زهر بادی، پریدی چون برگاه

P.T.O.

- ۱۴- بامداداں کہ تفاوت نہ کند لیل و نہار خوش بود دامن صحرا و تماشاٹے بہار
 ۱۳- قمبر آفریدی نہال چمن را قفس ساختی طائر لغہ زن را

Q5) a) Translate into English, Urdu or Marathi any TWO of the following : [10]

- ۱- پس از آن هنگام بازگشت شاه بازراری کنان سرراعی را گرفت و این بار زاریش بہ گوش یوسف رسید - چنان دروی موثر افتاد کہ بیدرتک دستور داد بہ خلوت گاہ خاصش بہار و رند تاشمہ ای از حالش پرسید - «ممنیکہ یوسف بہ خلوت گاہ رفت و از غوغای سپاہ آرمیدہ حاجب از در آمد کہ آن زن پیر منتظر دستور است -
 ۲- در تواریخ مسطور است، دو کرمان ملکی بود بغایت سخی و مہماندار، پیوستہ در مہمان خانہ او کشادہ بودی و خوان احسان او برای خاص و عام نہادہ و ہر کہ بشہر او آمدی بر سفرہ گرم او نان خوردی و تادر آن شہر بودی و طیفہ چاشت و راتہ شام از ضیافت خانہ دی بردی -
 ۳- پس کشادہ روٹے بہ صیاد آوردن پرسید کہ این ماہی تراست یا سادہ؟ صیاد پر زیرک بود، دریافت کہ عرض این پرسیدن چیست؟ بعد از اندیشہ بسیار بہمان لفظی کہ یاد کردن بود در میان آورد و گفت: این ماہی خستہ است، نہ تراست نہ مادہ! بادشاد را این سخن خوش آمد -
 ۴- پادشاہ فیسری را با ادیبی زاد و وقت تربیتش چنان کن کہ یکے از فرزندان خود را - سالے برو سعی کرد و بجائے نہ رسید و پسران ادیب در فضل و بلاغت منتہی شدند ملک دانشمندہ را مواخبت کرد و معانبت فرمود کہ وعدہ خلاف کردی و وفا بجای آوردی -

b) Translate the following unseen passage in your own simple Persian. [8]

The first recorded history of a postal service is the found in the writings of Ziaud-din Bami who mentions that Allaud-din Khilji organised a regular horse and foot runner service called Hirkara's early a 1296. The Hirkara carried a baton with bells and ran across their allotted territory with the mail. The running followed a relay system.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P375

[Total No. of Pages : 4

[4763] - 1025
F.Y. B.Com.
FRENCH (Beginners)
(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 60

Instructions to the candidates :-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Use of dictionary is not allowed.*

Q.1. Complétez un dialogue

(10)

A. Sandrine Levasseur est dans un entretien –d’embauche. Elle demande des questions au directeur des ressources humaines sur les clients, ses collègues, le salaire et les primes – les outils de travail, les déplacements...

Sandrine : Excusez-moi, mais je voudrais des précisions sur ce poste. Je peux vous poser des questions ?

DRH : Oui, je vous en prie .

Sandrine : Dans quels _____ ?

DRH : Au Japon, aux États-Unis et en Chine .

Sandrine : Si je suis embauchée, _____ ?

DRH: Vous allez utiliser un ordinateur et un téléphone portable.

Sandrine: Et _____ ?

DRH : Vous disposez d’une voiture d’entreprise.

Sandrine : Avec _____ ?

DRH : Vous allez travailler avec le directeur de la production.

Sandrine : Et si je suis embauchée, _____ ?

DRH : Le salaire brut est de 40 000 euros par an plus les primes.

OU

B. Vous allez chez un chocolatier et vous voulez acheter un assortiment de chocolat. Vous posez des questions au vendeur. Il montre les chocolats au lait classique, les chocolats épicés, les chocolats au fruits et les chocolats noirs, moins sucrés.

P.T.O.

Vous : Bonjour monsieur, je voudrais un assortiment de chocolats.
 Le vendeur : _____
 Vous : Je ne suis pas sûr. Vous pouvez me conseiller ?
 Le vendeur : _____
 Vous : Et ceux-là, les chocolats noirs, sont à quoi ?
 Le vendeur : _____ ?
 Vous : Et ces chocolats-ci, ils sont à quoi ?
 Le vendeur : _____
 Vous : Et ces chocolats ?
 Le vendeur : _____
 Vous : Alors, donnez-moi 4 chocolats noirs, 4 chocolats épicés, 4 chocolats au thé vert, et 4 chocolats aux fruits.

Q.2. Grammaire et vocabulaire

A. Mettez au pluriel :

(2)

1. Il prend l'avion de Paris.
2. La secrétaire remercie le directeur.

B. Soulignez l'objet direct :

(4)

1. Elle essaie le modèle en vitrine.
2. Vous avez la carte, s'il vous plaît ?
3. On peut mettre les rubriques.
4. Vous allez annuler le rendez-vous.

C. Complétez avec des prépositions

(2)

1. Je vais demander le prix _____ la vendeuse.
2. Vous venez _____ un bouquet de fleurs ou un petit cadeau.

D. Choisissez la bonne réponse :

(2)

1. En France, la durée légale des congés payés est cinq/sept semaines.
2. Le direction de la production est en charge de la fabrication/du commerce externe.

E. Dites vrai ou faux :

(3)

1. Les tickets, les billets sont des titres de transport.
2. Un TPE, est une grande entreprise.
3. Un habitant de la Chine est Chinois.

F. Complétez avec des mots donnés : (salut, collaborateurs, un, bureaux) (4)

Tout d'abord, il y a le ____ matinal. C'est ____ rite : quand j'arrive, je fais un tour des ____ pour serrer la main de mes ____.

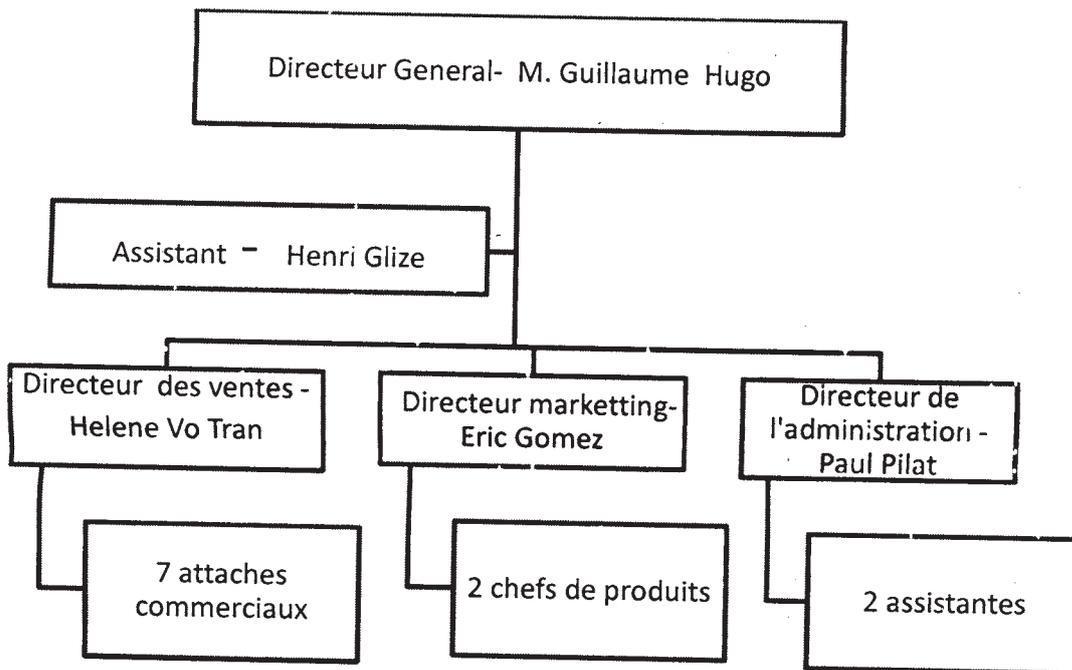
G. Mettez les verbes entre parenthèses au temps indiqué : (4)

1. Diane (prendre – passé composé) l'avion le 16 décembre.
2. Le directeur général (gerer - présent) l'ensemble des activités de l'entreprise.
- 3 La directrice (finir - futur) son travail.
4. Le réceptionniste (faire – futur proche) les réservations.

H. Reliez les deux colonnes (4)

A	B.
1. Une agence de	a) Le boucher.
2. PME	b) Titre de voyage.
3. Une boucherie	c) Petites et moyennes entreprises.
4. Le billet	d) voyage.

Q.3. A. Écrivez en forme de paragraphe (5)
Voici l'organigramme de l'entreprise NOFISA.

OU

B. Décrivez le processus de fabrication des boîtes de conserves de petits pois.

1. Laver les petits pois dans de l'eau chaude.

2. Nettoyer les boîtes dans une machine spéciale.
3. Mettre les petits pois dans les boîtes.
4. Fermer le boîtes à couvercle.
5. Mettre les bouteilles dans des cartons pour envoyer chez des distributeurs.

Q.4. A. Traduisez en anglais:

(5)

Les salariés français sont priés de respecter les horaires de travail et les dates de congés payés que la direction fixe. Il est interdit de modifier ces horaires et ces dates sans accord de la Direction.

En cas d'absence, le salarié doit informer son responsable hiérarchique. Un certificat médical est obligatoire en cas de maladie ou d'accident.

B. Traduisez en français: (5 au choix)

(10)

1. The personnel must respect the timings.
2. First, one adds the vegetable oil.
3. He is a very experienced.
4. We ordered boots on this site.
5. These are classical milk chocolates.
6. Do you want something else?

Q. 5. Compréhension

Les espadrilles sont des chaussures d'origine basque, une région au sud-ouest de la France. Nés en 1890, ces chaussures sont aujourd'hui de nouveau à la mode parce que deux amis, Mathieu Labat et Julien Maisonnave, âgés de 36 et 37 ans, ont eu l'idée de créer des modèles modernes.

A. Dites vrai ou faux :

(4)

1. Les espadrilles ont d'origine basque.
2. La région basque se trouve au sud-est de la France.
3. Les espadrilles sont des chaussures.
4. Deux amis ont eu l'idée de créer des modèles modernes.

B. Donnez le contraire : modernes. ouest

(1)

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P882

[Total No. of Pages : 7

[4763] - 1026
F.Y.B.Com.
GERMAN
German (Basic)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Note: *All questions are compulsory.*

10 Marks are for Reading Comprehension and 10 Marks for Oral Exam.

Frage I. Beantworten Sie die folgenden Fragen! (Nur 10)

[10]

1. Woher kommen Sie?
2. Was sind Ihre Eltern von Beruf?
3. Was machen Sie in Ihrer Freizeit?
4. Wie finden Sie den Roman *Two States*?
5. Was essen Sie zum Frühstück?
6. Was möchten Sie später werden ?
7. Wie viele Stunden lernen Sie jeden Tag Deutsch?
8. Um wie viel Uhr stehen Sie jeden Tag auf?
9. Was haben Sie letzten Samstag gemacht?
10. Was darf man in der Schule nicht machen?
11. Wann sind Sie geboren?
12. Wo wohnen Sie?

Frage II. Übersetzen Sie!

[10]

(A) Übersetzen Sie ins Englische!

(03)

Lieber Carlo,

ich möchte meinen Geburtstag diesmal im Wald feiern. Hoffentlich kannst du kommen! Hier ist eine Wegbeschreibung zum Clubhaus. Du fährst mit dem Zug bis Bielefeld Hauptbahnhof. Dann nimmst du den Bus Linie 31 in Richtung Oerlinghausen.

Viele Grüße

Dein Eberhard

(B) Übersetzen Sie ins Englische!

(03)

Wir sind drei Studenten und haben zusammen eine Wohnung. Wir haben sie letztes Jahr gekauft. Aber die Wohnung ist sehr groß. Sie hat 5 Zimmer, Bad und Küche. Sie hat auch einen Balkon. In der Wohnung gibt es aber wenig Möbel. Wir haben auch kein Telefon.

P.T.O.

(C) Übersetzen Sie ins Deutsche! (Nur 4)

(04)

1. My birthday is on 21st January.
2. I can speak German and French.
3. Where are you hanging the picture?
4. Last week I visited my grandparents.
5. It is raining. I need an umbrella.
6. The dog is sitting under the table.

Frage III. Grammatik und Wortschatz.

[30]

(A) Ergänzen Sie die Personalpronomen! (Nur 4)

(04)

1. Das Radio hat keine Batterie und _____ ist nicht schön.
2. Ihr Hund ist nicht da. Clara sucht _____.
3. Das ist seine Freundin. Er liebt _____ sehr. Jeden Tag kauft er eine Rose für _____.
4. Das Kind spielt im Garten. _____ hat seine Hausaufgaben schon gemacht.
5. Besucht du _____ morgen? Ich habe morgen Zeit.

(B) Ergänzen Sie die Possessivpronomen! (Nur 4)

(04)

1. Herr Norbert, sind das _____ Handys?
2. Petra hat _____ Regenschirm vergessen.
3. Das ist _____ Vater. Ich liebe ihn sehr.
4. Habt ihr _____ Hausaufgaben schon gemacht, Kinder?
5. Ist das _____ Auto, Sebastian?
6. Herr Meier wohnt in Berlin. Aber _____ Frau wohnt in München.

(C) Ergänzen Sie die richtigen bestimmten/unbestimmten Artikel! (Nur 4)

(04)

1. Hast du _____ Fotoapparat?
2. Wie findet ihr _____ Gummistiefel dort?
3. Ich brauche _____ Regal für meine Bücher.
4. _____ Sonnenbrille ist sehr schön. Ich kaufe sie.
5. _____ Sohn ist krank. Er soll zum Arzt gehen.
6. Wir möchten _____ Film sehen.

(D) Schreiben Sie das richtige Modalverb! (Nur 4)

(04)

1. _____ ihr gut schwimmen?
2. Die Kinder _____ eine Pizza essen.

3. Hier _____ man nicht laut singen.
4. Die Studenten _____ eine Pause machen. Aber sie _____ weiter lernen.
Sie haben bald Prüfung.
5. Es ist kalt. Du _____ einen Pullover tragen.
6. Ich _____ 10 Sprachen.

(E) Ergänzen Sie die richtige Präposition! (Nur 4) (04)

1. Das Bild hängt _____ der Wand.
2. Frau Stern steht _____ dem Herd. Sie will den Herd putzen.
3. Robert stellt die Bücher _____ das Regal.
4. Der Mann fährt _____ seinem Auto _____ den Baum.
5. Ich habe Kopfschmerzen. Ich gehe _____ dem Arzt.

(F) Schreiben Sie die folgenden Sätze im Perfekt! (Nur 4) (04)

1. Er packt schnell den Koffer aus.
2. Uwe besucht seinen Freund.
3. Wir trinken Kakao gern.
4. Am Sonntag kommt mein Onkel nach Hamburg.
5. Am Montag lese ich das Buch.
6. Mein Vater repariert sein Auto in der Garage.

(G) Schreiben Sie das richtige Verb! (Nur 3) (03)

(schreiben, einladen, finden, suchen, lesen, haben, aufmachen)

1. Sie _____ morgen Geburtstag. Sie _____ ihre Freunde _____.
2. Nächste Woche _____ wir die Prüfung.
3. Wie _____ Sie das Restaurant, Herr Döblin?
4. Die Kinder _____ Bücher gern.

(H) Bilden Sie Fragen! (Nur 3) (03)

1. Ich suche einen Hammer.
2. Ich besuche morgen meine Eltern.
3. Am Sonntag habe ich Fußball gespielt.
4. Der Unterricht dauert 2 Stunden.

Frage IV. Wortschatz und Schreiben [10]

(A) Schreiben Sie die Gegenteile! (02)

1. links ≠ _____
2. billig ≠ _____

(B) Was passt nicht?

(02)

1. Sohn – Tochter – Onkel – Frauen
2. *Koffer*: groß – freundlich – alt – kaputt
3. *zeichnen*: Blumen – Menschen – Katze – Englisch
4. *betreten*: einen Rasen – den Abend – ein Museum – ein Restaurant

(C) Schreiben Sie eine Ansichtskarte und einen Zettel/ eine SMS!

1. Sie sind auf einer Spanienreise. Schreiben Sie eine Ansichtskarte an Ihren Freund/ Ihre Freundin! Ihr Freund/Ihre Freundin wohnt in Deutschland. (04)
2. Schreiben Sie einen Zettel **ODER** eine SMS für Sandra. Sie müssen nach Berlin fliegen. Sie kommen am Montag wieder zurück. Sandra soll sie anrufen. (02)

Total No. of Questions : 5]

P882

[4763] - 1026
F.Y.B.Com.
GERMAN
German (Advanced)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Use of a dictionary is not allowed

10 marks are for oral examination and 10 marks for listening comprehension.

Frage 1. Übersetzen Sie die folgenden Text ins Englische oder Marathi! [16]

(A) (05)

Weihnachten ist das wichtigste Fest, nicht nur für die Kinder. Es gibt Geschenke und natürlich einen Tannenbaum. Weihnachtsbäume schmückt man schon seit fast 500 Jahren. Früher benutzte man essbaren Schmuck, also Kekse und Schokolade. Nach Weihnachten durften die Kinder diese Süßigkeiten essen. In den deutschsprachigen Ländern wird am 24. Dezember, dem Heiligen Abend, gefeiert.

(B) (05)

Essen in der Schulkantine: Es soll gut schmecken, frisch, gesund und auch noch preiswert sein. Für den Koch ist das gar nicht so einfach. 800 Kinder und Jugendliche mögen nicht dasselbe. Eine Schülergruppe an der ‚Albert Einstein‘ Schule hat eine Umfrage (survey) gemacht: „Was magst du am liebsten?“- Die Antworten sollen dem Küchenchef in der Zukunft bei der Planung helfen. „Am liebsten mag ich Hamburger mit Pommes“, sagt Ceclia aus der 9. Klasse.

(C) Übersetzen Sie ins Deutsche! (nur 3) (06)

1. Earlier there were more joint families. Today there are mostly nuclear families.
2. From 1961 till 1989 the city of Berlin was divided into two parts.
3. Sandra exercises every morning, rides a bicycle and eats healthy food to stay fit.
4. The Germans have three main meals- breakfast, lunch and dinner.

Frage 2. Beantworten Sie sechs der folgenden Fragen! [12]

1. Verstehen Sie sich gut mit Ihren Eltern? Wie ist Ihre Beziehung mit Ihren Eltern?
2. Wie wird Silvester in Deutschland gefeiert?
3. Ihre Freundin ist immer krank und nicht fit. Geben Sie ihr zwei Tipps!
4. Was bedeuten Emigration und Immigration?
5. Wie viel Taschengeld bekommen Sie pro Monat? Was machen Sie mit diesem Geld?
6. Möchten Sie in einer Wohngemeinschaft wohnen? Begründen Sie Ihre Meinung!
7. Wie viele Jahreszeiten hat Deutschland? Welche?
8. Schreiben Sie kurz über die Stadt, Frankfurt am Main!
9. Wie hat sich das Familiensystem in Deutschland verändert?
10. Was essen und trinken Sie, um gesund zu bleiben?

Frage 3. Lesen Sie den folgenden Text und beantworten Sie die darauf folgenden Fragen! [08]

Susanne Meyer hat es geschafft. Sie fliegt um die ganze Welt. Sie interviewt berühmte Leute. Wenn Sie ihre Freunde aus dem Gymnasium trifft, dann erzählt sie von ihrem Leben

in New York. Angefangen hat es alles mit einem Praktikum bei der ‚Stadtzeitung‘ in Gelsenkirchen. Eigentlich wollte Susanne eine Englischlehrerin werden, aber dann hat sie ihre Liebe zum Journalismus entdeckt. In den sechs Wochen bei der ‚Stadtzeitung‘ hat sie gesehen, dass das ihr Traumberuf ist. Deshalb hat sie mit ihrem Studium aufgehört. Sie hat angefangen, als selbstständige Mitarbeiterin für verschiedene Zeitungen zu schreiben: kleine Artikel, Interviews, Reiseberichte. Und sie hatte Glück, sie konnte ein Interview mit einem amerikanischen Rockstar machen.

Heute sagt Susanne: „In den ersten Jahren habe ich sehr wenig verdient, meine Eltern haben mir geholfen. Sie haben mich teilweise auch finanziell unterstützt. Erst seit ich einen Vertrag bei einer amerikanischen Zeitschrift habe, fühle ich mich wirklich selbstständig und frei. Die Arbeit macht mir Spaß, ich schreibe meistens über die Popkonzerte, die Stars und ihre neuen CDs, da passiert so viel Interessantes und Neues. Das ist faszinierend.“

(A) Schreiben Sie Richtig oder Falsch! (04)

1. Susanne hatte einen Job bei der Stadtzeitung.
2. Ihr Traumberuf war Englischlehrerin zu werden.
3. Am Anfang hat sie freiberuflich für verschiedene Zeitungen geschrieben.
4. Sie ist zufrieden mit ihrer Arbeit.

(B) Beantworten Sie die Fragen! (04)

1. Was hat Susanne geschafft?
2. Warum hat sie mit ihrem Studium aufgehört?
3. Wie haben Susannes Eltern ihr geholfen?
4. Was findet Susanne faszinierend ,

Frage 4. Grammatik und Wortschatz [20]

(A) Schreiben Sie die Sätze in Passiv! (nur 3) (03)

1. Die Deutschen zünden jeden Sonntag eine Kerze an.
2. Man schält zuerst die Kartoffeln und dann kocht sie.
3. Die Lerner lesen Texte und schreiben Aufsätze in dem Deutschunterricht.
4. Den Müll wirft man in den Abfall.
5. Alle Menschen müssen den Verkehrsregeln folgen.

(B) Schreiben Sie die Sätze im Präteritum! (nur 3) (03)

1. Viele Türkinnen tragen ein Kopftuch.
2. Das Kind schläft schon um 21 Uhr.
3. Es gibt nicht viele Engländer in Deutschland.
4. Ich wasche mein Auto am Sonntag.
5. Sie will einmal im Leben den Eiffelturm sehen.

(C) Schreiben Sie die folgenden Sätze im Perfekt! (nur 3) (03)

1. In diesen Sommerferien fahren wir an den See.
2. Dürftet ihr damals bis spät in der Nacht mit Freunden telefonieren?
3. Die Zeitungen erzählen über die aktuellen Probleme.
4. Lest ihr das Buch ‚The Lost Symbol‘?
5. Die Studenten mussten viel lernen.

(D) Verbinden Sie die Sätze! (nur 3) (03)

1. Monika möchte nicht schwimmen. Sie hat Angst vor Wasser.

2. Die Frau kann gut Deutsch. Sie kann auch gut Japanisch.
3. Er kann nicht lesen. Er kann nicht schreiben.
4. Er hat heute entschieden. Er geht jeden Tag joggen.
5. Du kannst ein Kleid tragen. Du kannst eine Bluse mit einer Hose tragen.

(E) Bilden Sie Relativsätze! (nur 3)

(03)

1. Das Kind ist 9 Jahre alt. Es spielt im Garten mit dem Ball.
2. Kannst du mir die Telefonnummer von Frau Gensel geben? Sie wohnt in der Kaiserstraße.
3. Das sind alle Bücher. Wir müssen sie einmal lesen.
4. Der Brief ist endlich da. Ich warte auf ihn seit 2 Wochen.
5. Ich finde die Uhr nicht. Meine Oma hat sie mir geschenkt.

(F) Ergänzen Sie das richtige Wort!

(05)

1. Der 24. Dezember ist der _____.
2. Sein Name ist Alfred Döblin, sein _____ ist 19 und sein _____ ist ledig.
3. Deutschland hat 16 _____.
4. Das Kind hat nur einen Elternteil. Seine Mutter ist eine _____ Frau.
5. Im Rheinland sagt man _____ und in Bayern und Österreich *Fasching*.

Frage 5. Ergänzen Sie den Dialog!

[04]

Im Restaurant

A: Guten Tag, _____?

B: Ich hätte gern einen Salatteller mit Ei und Schafskäse bitte.

A: _____?

B: Einen Apfelsaft bitte.

A: _____.

B: Ach so, dann wohl ein Mineralwasser.

A: _____?

B: Nein, danke. Das wäre alles.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P376

[Total No. of Pages : 2

[4763] - 1027

F.Y. B.Com.

SANSKRIT

(अमरभारती)

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 60

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q1) Translate into English or Marathi any one from section 'A' and any one from section 'B'. [12]

पुढील परिच्छेदांपैकी 'अ' विभागातील कोणत्याही एकाचे व 'ब' विभागातील कोणत्याही एकाचे इंग्रजी किंवा मराठीत भाषांतर करा.

SECTION - A (विभाग - अ)

- 1) अपरं च मयानेकमानुषाणामनेकविधानि रूधिराण्यास्वादितानि आहारदोषात् कटुतिक्तकषायाम्ल रसास्वादानि । न च मया कदाचित् मधुररक्तं समासादितम् । तद्यदि त्वं प्रसादं करोषि तदस्य नृपतेविविधव्यञ्जनान्नपान-चोष्यलेह्यस्वाद्वाहार वशात् शरीरे यत् मिष्टं रक्तं सञ्जातं तदास्वादानेन सौख्यं सम्पादयामि जिह्वायाः ।
- 2) श्री-गणपत्युत्सवस्य परम्परा प्राचीना । प्रथमं स उत्सवो गृहनिष्ठः कुटुम्बनिष्ठो वा लोकमान्यैः केवलं समाजनिष्ठः कृतः । राज्ञां तथा सामन्तानां प्रासादेषु विभवं विशेषेणायमुत्सवः पुरा सम्पादित आसीत् । साम्प्रतमिव प्राचीनकालेऽपि गृहे यथा शक्ति, यथाविभवं, गणपतिपूजनं मासीत् । अस्यैव गृहनिष्ठोत्सवस्येदं सामाजिकं रूपान्तरं लोकमान्यैः कृतम् ।

SECTION - B (विभाग - ब)

- 1) प्राणायामं प्रत्याहारं नित्यनित्यविवेकविचारम् ।
जाप्यसमेतसमाधिविधानं, कुर्ववधानं महदवधानम् ॥
नलिनीदलगतसलिलं तरलं तद्वृज्जीवितमतिशयं चपलम् ।
विद्धि व्याध्यभिमानग्रस्तं, लोकं शोकहतं च समस्तम् ॥

P.T.O.

- 2) रे रे रासभ वस्त्रभारवहनात्कुग्रासमशनासि किम्
राजाश्चावसथं प्रयाहि चणकाभ्यूषान्सुखं भक्षय ।
सर्वान्पुच्छवतो हया इति वदन्त्यत्राधिकारे स्थिता
राजा तैरुपदिष्टमेव मनुते सत्यं तटस्थाः परे ॥

Q2) Explain with reference to the context any one from section 'A' and any one from section 'B'. [12]
'अ' विभागातील कोणत्याही एकाचे व 'ब' विभागातील कोणत्याही एकाचे संसंदर्भ स्पष्टीकरण करा.

SECTION - A (विभाग - अ)

- 1) पुण्याश्रमदर्शनेन आत्मांत पुनीमहे ।
2) सुतप्तमपि पानीयं पुनर्गच्छति शीतताम्

SECTION - B (विभाग - ब)

- 1) क्रियासिद्धिः सत्त्वे भवति महतां नोपकरणे ।
2) कं बलवन्तं न बाधते शीतम् ।

Q3) Write the summary of the lesson 'गाणनिक्याधिकारः' [12]
'गाणनिक्याधिकारः' या पाठाचा सारांश लिहा.

OR / किंवा

Write the summary of the lesson 'गणेशोत्सवः'
'गणेशोत्सवः' या पाठाचा सारांश लिहा.

Q4) Write the summary of the lesson 'ऋणादानम्' [12]
'ऋणादानम्' या पाठाचा सारांश लिहा.

OR / किंवा

Explain 'वाकोवाक्यम्' and 'प्रहेलिका' in 'काव्यशास्त्र विनोदः'
काव्यशास्त्र विनोदातील 'वाकोवाक्यम्' व 'प्रहेलिका' स्पष्ट करा.

Q5) Write short note on any two of the following : [12]
खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर विवेचक परिच्छेद लिहा.

- 1) पञ्चतन्त्रम्
2) दारिद्र्यमोचनकथा
3) महाभारत
4) अपहनुतिः

[4763] - 1028

F.Y. B.Com.

G - 1 : ARABIC

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Translate into English or Urdu or Marathi any two of the following Passages :

[16]

(الف) «— كَانَ أَسَدٌ خَائِماً فَأَتَى فَأَرَى وَمَشَى
عَلَى رَأْسِهِ - فَهَبَّ مِنَ النَّوْمِ غَضَبَانٍ - وَقَبَضَ
عَلَى الْفَأْرِ لِيَقْتُلَهُ - فَبَكَى الْفَأْرُ وَلَضَرَخَ -
حَتَّى رَأَى لَهُ قَلْبَ الْأَسَدِ وَخَلَّى عِنْدَهُ - وَتَأَنَّى
يَوْمٌ وَقَعَ الْأَسَدُ فِي شَرَكٍ لَصَبَدٍ لَهُ الصَّيِّ-
- دُونَ - فَصَرَخَ وَزَأَرَ حَتَّى سَمِعَهُ ذَلِكَ
الْفَأْرُ - فَأَسْرَعَ لِمُسَاعَدَتِهِ - وَقَالَ لَهُ
لَا تَخَفْ فَأَنَا مُخَلِّصُكَ - وَشَرَعَ يَقْرِضُ
الْحَبْلَ بِأَسْنَانِهِ إِلَى آدَةٍ ، حَتَّى قَطَعَهُ وَ
خَرَجَ الْأَسَدُ سَالِماً ، وَشَكَرَهُ شُكْرًا كَثِيرًا»

(ب) «— فِي السَّمَاءِ سَحَابٌ كَثِيرٌ - وَقَدْ
مَرَّ أَدَشِيئًا فَشِيئًا حَتَّى صَارَ الْآنَ أَسْوَدَ جِدًّا -
وَكَجِبَةِ الشَّمْسِ ، إِسْمَعُ هَذَا صَوْتُ ←

←
 الرَّعْدُ، وَلَا يُدْعَى أَنْ يَأْتِيَ بَعْدَهُ الْمَطَرُ حَالًا -
 الظُّرِّ الْبَرَقِ يَلْمَعُ فِي السَّمَاءِ وَيُنَوِّرُ الْأَرْضَ -
 هَذِهِ قَطْرَةٌ مَطَرٍ عَلَى يَدِي - تَعَالَى نَقْفٌ فِي
 هَذَا الْبَابِ لِئِنَّمَا الْمَطَرُ يَنْزِلُ عَلَى الْأَرْضِ
 وَنَحْنُ عَلَى بُعْدٍ - يَجْرِي النَّاسُ إِلَى هُنَا وَإِلَى
 هُنَاكَ - وَقَدْ نَشِرُوا وَالظُّلَلُ خَوْفًا مِنَ الْبَلَلِ -
 وَالْمَاءُ يَنْزِلُ مِنَ الْمَنَارِ يُبِ الْمَطَرُ الْقَطْعُ الْآنَ»

(ج) - «ذَهَبَ فَمُودٌ يَوْمَ الْجُمُعَةِ الْمَاضِي إِلَى الْبُحَيْرَةِ
 لِيَصِيدَ سَمَكًا، وَكَانَتْ مَعَهُ قَصَبَةٌ الصَّيْدِ مَرْبُوطًا
 فِي طَرَفِهَا حَبْلٌ طَوِيلٌ دَقِيقٌ مَتِينٌ - وَفِي طَرَفِ
 هَذَا الْحَبْلِ شَيْءٌ - وَفِي وَسْطِهَا عَوَامَةٌ - فَلَمَّا
 وَهَلَ إِلَى الْبُحَيْرَةِ، جَلَسَ عَلَى حَجَرٍ كَبِيرٍ عَلَى ضَرْفَتِهَا -
 وَأَخْرَجَ الطَّحْمَ مِنَ سَلْتِهِ - وَوَضَعَهُ عَلَى الشَّيْءِ،
 ثُمَّ وَقَفَ وَمَدَّ الْقَصَبَةَ وَأَدْلَى الْحَبْلَ فِي الْمَاءِ -
 وَبَعْدَ لِحْظَةٍ أَحْسَسَ بِجَذْبَةٍ فِي الْقَصَبَةِ فَأَسْرَعَ
 بِهَا خَرَجَ الشَّيْءَ مِنَ الْمَاءِ، فَأَذَابَهُ سَمَكَةً
 كَبِيرَةً - أَتَيْتُ لِنَاقِلِ الطَّحْمِ فَصِيدْتُهُ» -

Q2) Explain any Four of the following couplets :

[16]

- ① هَيَّا بِنَا نَحْوَ الْعَمَلِ - فَهَوَ الْحَيَاةُ هُوَ الْأَمَلُ -
- ② يَا إِخْوَتِي هُبُّوا النَّهْضُوا - لَا تَسْتَرِيحُوا لِلْكَسَلِ -
- ③ بِالْعِلْمِ غَدُّ وَالْمَطْبَعَةِ - وَابْنُوا الْبِلَادَ الْمُنْعَتِ -
- ④ وَخُذُوا التِّجَارَةَ حِرْفَةً - وَامْضُوا وَأُجِبُوا الْمُنْزَعَةَ -
- ⑤ الْحُبْسُ لَيْسَ مَذْهَبِي - وَلَيْسَ فِيهِ طَرَبِي -
- ⑥ فَلَسْتُ أَرْضَى قَفْصًا - وَإِنْ يَكُنْ مِنْ ذَهَبِ -
- ⑦ غَابَاتُ رَبِّي غَايَتِي - وَالْعَيْشُ فِيهَا مَطْلَبِي -
- ⑧ قَدْ طَابَ فِيهَا مَطْعَمِي - وَرَأَقَ فِيهَا مَشْرَبِي -

Q3) Translate into English any Four of the following Sentences :

[8]

a)

- ① لَوْنُ سَيَّارَتِكَ جَمِيلٌ -
- ② هَذِهِ الْمَدْرَسَةُ جَيِّدَةٌ -
- ③ أَلَكُمُ سَيِّئٌ مَرِيحٌ -
- ④ مَكْتَبُهُ بَعِيدٌ مِنْ بَيْتِهِ -
- ⑤ هَلْ مَدَّ سَتَكَ مُغْلَقَةً؟ -
- ⑥ وَالِدِي عَامِلٌ فِي غُرْفَتِهِ -
- ⑦ ذَلِكَ الْمُدَرِّسُ مَشْغُولٌ -
- ⑧ هُوَ ذَاهِبٌ إِلَى بَيْتِهِ صَدِيقُهُ -

- b) Translate into Arabic any Four of the following sentences : [8]
- i) On the window there is a curtain.
 - ii) The new teacher is a tall man.
 - iii) My Father is in his room.
 - iv) No, his college is closed.
 - v) There is student in the class.
 - vi) In the fridge there is an apple.
 - vii) The Head is sitting in his office.
 - viii) He took him to the school.

Q4) Explain with examples any Two of the following Topics : [16]

- ① أَسْمَاءُ الْإِشَارَةِ - ② الْمَبْتَدَأُ وَالْخَبَرُ -
- ③ أَجْزَاءُ الْكَلِمَةِ - ④ حُرُوفُ الْجَبَرِّ -

Q5) a) Summarise any Two of the following lessons : [8]

- ① أَطْلَاقُ الطُّيُورِ -
- ② الْأَسَدُ وَالْفَأْوُ -
- ③ الرَّاعِي وَالذِّئْبُ -

b) Write in Arabic any One of the following : [4]

- ① الشُّهُورُ الْحِجْرِيَّةُ - ② أَيَّامُ الْأُسْبُوعِ -

c) Write a letter in Arabic to the Bank Manager. [4]

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P378

[Total No. of Pages : 4

[4763]-1029

F.Y.B.Com

FOUNDATION COURSE (RESTRUCTURING)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is Poverty? What are the Causes of poverty in India? Suggest measures to eradicate Poverty. **[16]**

Q2) What is Unemployment? What are the causes of Unemployment in India? Suggest measures to reduce the Unemployment. **[16]**

OR

What are the Causes of Low productivity of Indian Agriculture? Suggest measures to increase agricultural productivity.

Q3) a) What is Culture? What are the characteristics of Indian Culture? **[8]**

b) What is the importance of Religion in Indian Society? **[8]**

OR

a) What is National Integration? What are the Various obstacles in achieving the goal of Nation Integration in India.

b) What is Scientific method? What are the Various steps in Scientific method.

P.T.O.

Q4) Explain the Concept of State, Government and Nation.

[16]

Q5) Write note on any two of the following

[16]

- a) Rule of Law.
- b) Planning of Education.
- c) Characteristics of science.
- d) Importance of Yoga.

Total No. of Questions : 5]

P378

[4763]-1029

F.Y.B.Com

पायाभूत अभ्यासक्रम (पुनर्रचित)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) प्रश्नांच्या उजव्या बाजूला त्या - त्या प्रश्नांचे गुण दर्शविले आहेत.

3) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) दारिद्र्य म्हणजे काय? भारतातील दारिद्र्याची कारणे कोणती? दारिद्र्य निर्मुलनासाठी उपाय सूचवा. [16]

प्रश्न 2) बेकारी म्हणजे काय? भारतातील बेकारीची कारणे कोणती? बेकारी कमी करण्यासाठी उपाय सूचवा. [16]

किंवा

भारतातील शेतीच्या कमी उत्पादकतेची कारणे कोणती? उत्पादकता वाढविण्यासाठी उपाय सूचवा.

प्रश्न 3) अ) 'संस्कृती' म्हणजे काय? भारतीय संस्कृतीची वैशिष्ट्ये कोणती? [8]

ब) भारतीय समाजात धर्माचे महत्व काय आहे? [8]

किंवा

- अ) राष्ट्रीय एकात्मता म्हणजे काय? भारतातील राष्ट्रीय एकात्मता साध्य करण्यातील विविध अडथळे कोणते?
- ब) वैज्ञानिक पध्दती म्हणजे काय? वैज्ञानिक पध्दतीतील विविध टप्पे कोणते?

प्रश्न 4) राज्य, सरकार व राष्ट्र या संकल्पना स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा . [16]

- अ) कायदयाचे अधिराज्य.
- ब) शिक्षणाचे नियोजन.
- क) विज्ञानाची वैशिष्ट्ये.
- ड) योगाचे महत्व.

Total No. of Questions : 4

SEAT No. :

P379

[4763] - 1030

[Total No. of Pages : 2

F.Y. B.Com. (Vocational)
COMPUTER APPLICATION - I
(2013 Pattern) (Paper - I) (Theory)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

N.B. :-

- 1) Draw a neat-labeled diagram wherever necessary.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer the following : (Any Five)

[10]

- a) Octal
- b) ASCII
- c) ROM
- d) Unix
- e) MICR
- f) Icons
- g) Paint brush

Q2) Answer the following : (Any Two)

[10]

- a) What is Ms-Word? What are the features of Ms-Word?
- b) What is Output device? Explain any 2 devices.
- c) What is e-mail? What are the advantages of e-mail?

P.T.O.

Q3) Solve the following :

[15]

a) Convert from Decimal to Binary:

$$(87)_{10} = ()_2$$

b) Convert from Octal to Binary:

$$(454)_8 = ()_2$$

c) Binary Addition :

$$1011111 + 10111$$

d) Binary Subtraction :

$$11111 - 1011$$

e) Solve using 2's complement Method.

$$1101 + 1001$$

Q4) Answer the following :

[5]

What is Operating System? Explain types of operating System.

OR

What is Internet? explain Uses of internet.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P380

[4763] - 1031

[Total No. of Pages : 1

F.Y.B.Com. (Vocational)

ADVERTISING SALES PROMOTION AND SALES MANAGEMENT

Marketing Communication

(Paper - I) (2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the Right indicates full Marks.*

Q1) Explain the concept & importance of marketing communication process. **[12]**

OR

What do you mean by communication? Discuss the various means of communication.

Q2) What is Public Relations? Discuss the types of Public Relation. **[12]**

OR

Explain the concept, need and importance of Sales Promotion.

Q3) Write Short Notes : (Any two) **[16]**

- a) Relationship marketing.
- b) Multi level marketing.
- c) Types of events.
- d) Presentations.

Total No. of Questions :4

SEAT No. :

P381

[4763] - 1032

[Total No. of Pages : 2

F.Y.B.Com. (Vocational)
TAX PROCEDURE AND PRACTICES
Indian Tax System
(2013 Pattern) (Paper - I)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the Right indicate full Marks.*

Q1) Answer in 20 words each (Any Five)

[10]

- a) Define, assessee u/s 2 (7) of I.T. Act
- b) What do you mean by “The State” under the constitution of India?
- c) What does the Article 245 of the constitution contains?
- d) What do you mean by income from “Other Sources”?
- e) Define Direct and Indirect Tax
- f) Who is liable to pay Wealth Tax? and who is liable to pay excise duty?
- g) Define Previous year and Assessment year.

Q2) Answer in 50 words each (Any Two)

[8]

- a) What are the advantages of Direct Tax?
- b) State the dis-advantages of Indirect Tax.
- c) Write Note on Administrative Set up of taxation in India.
- d) Write note on “Residential status”.

P.T.O.

Q3) Answer in 150 words each (Any Two) **[10]**

- a) Write note on Seventh Schedule to the Constitution of India.
- b) State any ten exempted incomes under S. 10 of I.T. Act, 1961.
- c) State Various perquisites under I.T. Act, which are Partly exempted.
- d) State the various taxable allowances under the head salary.

Q4) Answer in 500 words (Any One) **[12]**

- a) State the various authorities, their powers and duties under I.T. Act, 1961

- b) Write the various Articles which gives Powers to Central Govt. for distribution of revenue between Central and State Government.

Total No. of Questions :4

SEAT No. :

P382

[4763] - 1033

[Total No. of Pages : 2

**F.Y.B. Com. (Vocational)
COMPUTER APPLICATION
(2013 Pattern) (Paper - II)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the Right indicate full Marks.*

Q1) Answer the following (Any Five)

[10]

- a) What is difference between break and continue statements?
- b) Explain getchar(), putchar().
- c) Explain any two file operations.
- d) Explain for loop.
- e) Explain any two string functions.
- f) Explain scanf() and printf() statement.

Q2) Write Short Notes on (Any Four)

[12]

- a) Algorithm.
- b) Data types in C.
- c) Logical operators in C
- d) Function in C
- e) Array

P.T.O.

Q3) Write a Programme (Any Two)

[10]

- a) To find factorial of a number.
- b) To find odd and even number.
- c) To swap two nos.

Q4) Write a programme in C

[8]

- a)

```
#include <stdio.h>
void main()
{
    static int count = 5;
    printf ( "\ncount = %d", count- );
    if (count != 0)
        main( );
}
```
- b)

```
#include <stdio.h>
int x = 10 ;
void main()
{
    int x = 20 ;
    {
        int x = 30 ;
        printf ( "\n%d", x);
    }
    printf ( "\n%d", x);
}
```


Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P383

[4763] - 1034

[Total No. of Pages : 1

F.Y. B.Com. (Vocational)

ADVERTISING SALES PROMOTION AND SALES MANAGEMENT

Advertising

(2013 Pattern)(Paper - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What do you mean by advertising? Discuss the advantages of advertising. [12]

OR

Explain the concept, scope & functions of advertising.

Q2) What do mean by Commercial V/s non - Commercial advertising? Discuss.[12]

OR

Discuss the various type of advertising objective.

Q3) Write Short Notes (any two) :

[16]

- a) Method of Advertising budget.
- b) Difficulties in Rural advertising.
- c) Ethics in advertising.
- d) Appeals in advertising.

Total No. of Questions :4

SEAT No. :

P384

[4763] - 1035

[Total No. of Pages : 2

F.Y.B.Com. (Vocational)
TAX PROCEDURE AND PRACTICES
State Sales Tax And Central Sales Tax
(2013 Pattern) (Paper - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 40

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 20 words each (Any Five)

[10]

- a) What is mean by 'taxable goods' and 'tax free' goods?
- b) Explain the term 'Sales' under M. VAT. Act
- c) What is mean by 'Appropriate State' under CST Act?
- d) What is the use of Form E-I and E-II under Central Sales Tax Act?
- e) What is mean by 'Documents of title to the goods'?
- f) Which Form are used for Application of Registration under M.VAT. Act and CST Act?
- g) What is mean by 'Appointed Day'?

Q2) Answer in 50 words each (Any Two)

[8]

- a) What is incidence of tax under M.VAT. Act?
- b) When sale is said to be 'Out-side the State'?
- c) Explain the term 'Dealer' under M.VAT. Act?
- d) Enumerate objects of C.S.T. Act.

P.T.O.

Q3) Answer in 150 words each (Any Two) [10]

- a) What are the types and forms of 'Returns' under M.VAT Act? Enumerate due dates of sub-mission of returns?
- b) What are the 'exempted sales' under M.VAT Act?
- c) Enumerate provisions of 'Audit' under M.VAT Act? Who and when requires to get books of accounts audited?
- d) How the 'Turnover' is computed under C.S.T. Act?

Q4) Answer in details (Any One) [12]

- a) What is mean by 'Registered Dealer'? What are the provisions for obtaining and cancellation of registration under M.VAT Act?
- b) What are the various 'Form' and 'Declarations' provided under CST Act? Discuss their objects and utility under CST Act?

